

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Lunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Kam?

Avgusta meseca tega leta je bil v Varšavi 7. mednarodni kongres zgodovinarjev. Ti morajo so pač najbolj poklicani, da posvetijo v temo, sredi katere danes umirajo stare oblike življenja kulturnih narodov in se porajajo nove po smernicah, ki v marsičem tečejo naravnost narobe nego dosedanje. Vsi so se strinjali v tem, da suneč minule vojne na zapadu polagoma sprasča duhovno in politično oziroma socialno revolucijo, ki se v celoti bistveno razlikuje od ruske. Te ni rodila slovanska miselnost kot taka, ampak izvajanje vsakemu slovanskemu pa krščanskemu človeku sploh tujega nauka, ki je po besedah nekega odličnega zgodovinarja na tem kongresu »napravil iz Rusije deželo brez duše in vesti, v kateri so ljudje postali lutke uradne doktrine in kolese državnega velestroja«. Na zapadu, kamor se mora prištevati tudi Amerika, pa revolucija duhov in političnega ter socialnega ustroja družbe ne bo zasnovala ničesar, kar bi bilo v nasprotju s svobodo duha in odgovornostjo svobodne vesti, ki sta dva osnovna stebra zapadne, s krščanstvom kljub resnični ali samo navidezni verski indiferenci temeljito prepojene prosvete. Prvaki evropske in ameriške zgodovinske vede so prepričani, da bo ta podlaga naše kulture ostala neomajana in jih ne moreta preprečiti o nasprotnem ne italijanski ne nemški zgled.

To beležimo posebno radi tega, ker tudi pri nas nek del tiska vsak političen preobrat, ki si sledijo na svetu danes drug za drugim, skuša tolmačiti v tem smislu, da se svet čedalje bolj obrača k takozvanemu fašizmu, za katerega se na tak način hoté ali nehoté dela reklama. Neglede na to, da tako tolmačenje zgodovinskega dogajanja, ki vendar ni zgolj potek neke nujne usodnosti ali kakšnih mehanizmičnih zakonov po marksističnem nauku, ampak je tudi, če ne celo predvsem, produkt ustvarjanja svobodnega duha in volje, ne razodeva prave demokratične miselnosti, s katero se liberalno meščanstvo še vedno rado ponaša — tako tolmačenje tudi ne odgovarja dejanskemu stanju in razvoju. Zakaj o fašizmu v pravem pomenu besede moremo govoriti samo v Italiji in Nemčiji, in ničesar ne kaže na to, da bi se iz teh dveh središč razširjal na ostali izobraženi svet, dati ga nekateri fašistomani vidijo tudi že v — Angliji. Dejstvo je le (kar se je tudi ugotovilo v Varšavi), da Anglija doživlja krizo svojega zastaralega, od puritanstva prežetega, nekoliko ozkostranskega demokratičnega k evropskemu ali univerzalnemu, ki bo vlado parlamentarnih elit, ki so dozdaj vodile krmilo angleške države, izpremenil v modernjšo obliko uprave države, kakor jo imamo na evropski celini.

Tega pa, kar se v fašističnem smislu imenuje »totalitarna država«, razum v Italiji in v Nemčiji, nikoder drugod ni in se tudi ne kaže tendenca k takemu razvoju. Zanimivo je, da so italijanski zgodovinarji na varšavskem kongresu, kolikor se je le dalo, zakrivali »totalitarno«, vso svobodo zatirajočo državo, v kateri živijo, in poudarjali evropski in kulturni značaj Mussolinijevega režima, ki da skrbno varuje zvezo s prošlostjo, oznanjajo »rimski mir«, ki naj vse narode združi v občestvo, kakoršni je vzor demokracije in krščanstva (na katerem je, kakor se je na kongresu splošno povdarjalo, evropska demokracija temeljena). To zelo jasno priča, kakšno je bilo razpoloženje na zoru najodličnejših znanstvenikov in kulturnih delavcev Evrope in Amerike. Iz tega si je tudi lahko razlagati, zakaj so na tem kongresu nemški zgodovinarji primeroma slabo odrezali. Pa tudi Nemci (Gerhart Ritter) so se na vsi moč trudili, kako bi hitlerjevski fašizem predstavili v čim bolj evropski in krščanski ter kulturni luči.

Temeljite politične preobrate smo doživeli in doživljamo v Avstriji, na Poljskem, v Portugalu, v Estoniji in baltičkih obrobni državah sploh. Popolnoma na predvojnih, do velike francoske revolucije segajočih demokratično-parlamentarnih oblikah so ostale vse severne države, v ničemer ni bistveno omajana demokracija v Angliji in njeni bivši koloniji Ameriki, nadalje v Franciji, Belgiji in Španiji ter v onih srednjeevropskih in jugovzhodnih državah Evrope, ki so pod političnim in kulturnim vplivom Francije. Ničesar v teh državah tudi ne kaže na to, da bi se bistvo demokratične uredbe političnega življenja zamenjalo z drugim. Tam pa, kjer se je izvršila politična revolucija, je sicer zelo izpremenila nekatere pritike in nekatere prigodne pojave in oblike parlamentarne demokracije, je te ali one državljanske svoboščine okrnile, je pa ohranila bistvo ljudovlade in celotno strankarske diferenciacije političnega življenja, čeprav je postala močne ovire izživljanju strank v splošnosti več ali manj škodljivih oblikah. Ponekod, na primer v Portugalu, kjer je revolucija bila najradikalnejša v Evropi, se je parlamentarna demokracija skoro neposredovno vrnila, kar odgovarja vedno bolj okrepiljoči se tendenci po vsej Evropi. Govoriti celo o »fašističnem ali kvazifašističnem režimu Roosevelta« (kakor smo brali v nekem slovenskem listu), bi moralo zbuditi smeh vse Amerike. Dejstvo je samo to, da državniški splošno skušajo demokracijo prilagoditi tako, da bo ustrezala potrebi po preureditvi proizvodnje gospodarskih dobrin in njihove pravične porazdelitve ter težnji po socialni revoluciji v smislu stanovsko-korporativne razčlenitve družbe oziroma proizvajalcev. Ali z drugimi besedami: demokracijo je treba očistiti liberalno-kapitalističnega duha, ki je bil zanešen vanjo in ki jo je izpustil v golí videz demokracije, tako da je postala orodje plutokracije samovlade. Zakaj meščanski liberalizem ni oče demokracije, on jo je samo izpridil v svoje namene. Demokracija sodobne Evrope v svoji pristni in pravi obliki se je rodila iz tal krščanskih sholastičnih nauk, kakor Spengler v svojem najnovejšem delu čisto pravilno povdarja (Tomaž — francišanska filozofija — Suarez). Kar se danes vrši, je preporod demokracije v duhu vsake avtoritete odgovornega državnega vod-

Iz avstrijske notranje politike

Dollfuss - neomejen gospodar

Sporazum s Heimwehrom - Landbunda ne rabi več?

Dunaj, 21. dec. Čeprav je dr. Dollfuss sam silno rezerviran in ni tudi sicer nikakega glasu iz vladnih krogov, ki bi izdajal njihove namene, so po kompromisu med Starhembergom in Heimwehrom in katoliškimi Sturmscharen, ki jih je zasnova minister Schuschnigg, že podane glavne smernice Dollfusove politike.

Po sestanku načelnika Heimwehra na Dunaju je deputacija odšla k Dollfussu in mu sporočila resolucijo heimwehrovcev, ki zahteva vpeljava fašističnega režima v Avstriji, boj zoper »korupcijo demokratičnega režima« ter boj zoper marksizem; dr. Dollfuss je besede načelnika Heimwehra poslušal sicer z velikim zanimanjem, kakor pravi uradno poročilo Heimwehra, toda konkretnih obljub heimwehrovcem ni dal. Dr. Dollfuss hoče na vsak način ostati popolnoma neodvisen gospodar in se ne bo vezati ker hoče voditi z lastno politiko. Zgovorni princ Starhemberg zahteva, naj se avstrijski marksizem takoj razbije s silo po Hitlerjevemu vzorcu, medtem ko je Dollfuss za politiko počasnega izpodjedanja tal avstrijskim socialistom. V resnici to izpodjedanje tudi ne predvide. Njihova glavna postojanka, dunajska občina, se vedno bolj maše, ker ji je kanceler skrbil denarne vire. Zdati napovedujejo, da bo g. Welcek ena naslednjih osebnosti pri Alpine Montangesellschaft, imenovan za vladnega komisarja sinikalnih zborno v Avstriji. Zbornice bi tako prišle ob dosežanje vodstvo, ki je v glavnem socialistično. Radi tega naj bi se osnovala nove zbornice na korporativni podlagi, to se pravi, naj bi bili pri njih zastopani delodajalci in delavci v enakem številu.

Dr. Dollfuss hoče očitno počasi mrviti stavbo avstrijskega socializma, ki so jo gradili Bauer, Renner, Adler in drugi. Nihče ne bo dal socialistom novoda, da bi reagirali s silo proti kakemu drakonskemu ukrepu. Dr. Dollfuss je tudi previden radi demokratičnega krila v krščansko-socialni stranki, ki se nikakor ne naveduje za diktatorski režim in smatra sedanja diktatura za prehodno; njen namen naj bi bil samo ta, da se obvaruje avstrijska neodvisnost.

Udarne čete Schuschnigga

Kanceler Dollfuss lahko presloni svoj režim na Heimwehr in na katoliške udarne čete ministra Schuschnigga. Nikakor ne obstoi nevarnost, da bi Heimwehr na svojo roko izvedel kak fašistični puč, ker Dollfuss večino njegovega orožja hrani v državnih zalogah. Heimwehr sam se tudi ne čuti dovolj močnega. Značilno je, da heimwehrovci odločno zanikajo glas, da so Dollfussu stavili po omenjenem sestanku na Dunaju ultimati, češ, da se v primeru, da Dollfuss ne izpolni njihovih zahtev o uvedbi fašističnega režima, zvežejo z narodnimi socialisti. Heimwehrovci dobro vedo, da bi v vrstah narodnih socialistov popolnoma utonili.

Pod sporazumom med Heimwehrom in katoliškimi Sturmscharen se je dr. Dollfuss poleg utrdil tudi nasproti Landbundu. Verjetno je, da so se pogajanja z Landbundom za vsot v vlado prav zaradi tega zavlekla. Landbund zgublja čedalje bolj na svoji veljavi in če bo Dollfuss katerega izmed njegovih predstavnikov sprejel v vlado, bo ta lahko nastopal kot strokovno izveščen minister, nikakor pa ne več kot predstavnik močne kmetijske organizacije; dr. Dollfuss se sam smatra za vodjo avstrijskega kmetijskega ljudstva. Če bo to bilvi kanceler Winkler, ali kdo drugi iz Landbunda, na stvari prav nič ne izpremeni.

Do Huss-Starhemberga

Vse kaže, da je Dollfuss nasproti Heimwehru pripravljen na kako formalno koncesijo. Če hočejo heimwehrovci imenovati novo avstrijsko gibanje »avstrijski fašizem«, je to njihova stvar. V resnici bo to režim, kakor ga hoče dr. Dollfuss in ne g. Starhemberg. Značilno je, da v tem smislu piše tudi »Reichspost«. Zanj je označba avstrijskega gibanja postranskega pomena, glavno je, da obstoji stvaren sporazum. Dr. Dollfussu ni na tem, da bi svoje gibanje označil za fašistično, ker noče s tem še bolj razdražiti opozicije v zgornji Avstriji. Tako so na primer kmetje organizirani v krščanski socialni stranki protestirali proti Starhembergovim nakanam, to je proti njegovi zahtevi, naj se uvede avstrijski fašizem.

To bi bilo tudi proti dosedanji Dollfusovi

stava, potlačitve egoističnih strankarskih gonov, kolikor nasprotujejo splošnemu blagru in uslužbenja demokratičnega parlamentarnega in upravnega ustroja načelu socialne pravčnosti po stanovskem redu — ne pa fašističnega, ki pomeni totalitarno državo, ki duši vsako svobodo sploh, uvaža enako kakor marksizem državni kapitalizem, po nesvobodnih in neavtonomnih »korporacijah« samo maskiran, in ne pomeni nič drugega ko grobo tiranijo posameznika ali klike, ki ruši vse temelje naše, na svobodi in moralni odgovornosti vsakogar zgrajene kulture.

Ker je sodelovanje svobodnih individov nadvse važen sestavni del pri zgodovinskem dogajanju in političnem ter socialnem razvoju človeštva, zato ne služi kulturni skupnosti zapadnih narodov, kdor v kakršniže koli obliki napeljuje vodo na mlin fašizma in tako bodisi iz svoje načelne neorientiranosti bodisi iz gona hlapčevanja skuša žrtvovati svoboščine demokracije molihu bodisi marksističnega bodisi fašističnega etatizma. Vsi moramo delati na to, da se demokracija izčisti in prerodi ter zopet poži v duha krščanske etike. Le to je kulturno delo.

taktiki. Dr. Dollfuss nikakor neče odprtega konflikta s krščansko socialno stranko. Saj se je po splošnem zadržil spor s stranko, v kolikor zadeva preosnovno ustavo, poravnal. Tako je ba e dr. Dollfuss pristal na to, da se po preosnovi narodnega predstavnstva ohrani podlaga organiziranja po strankah. Tako naj bi vzporedno obstojalo dvojno predstavnstvo, in sicer prvo po gospodarski in socialni opredelitvi, drugo po politični in kulturni. Jasni obrisi nove ustave javnost še ne vidi in zato je tudi danes težko reči, kako naj bi se izvedel kompromis med gospodarskim in političnim predstavnstvom. Umevno je tudi, da se je po spo-

razumu Heimwehra s Sturmscharen Dollfusovo položaj tudi nasproti krščanski socialni stranki utrdil.

Duce na avstriškem - konju

Danes je še težko reči, kako daleč sega Mussolinijeva roka v vse te razne kompromise. Značilno je, da na primer »Grazer Volksblatt«, ki hodi po potih »Reichspost«, zelo vidno poroča, da je dr. Dollfuss daroval Mussoliniju enega najlepših konjev iz hlevov dunajske jahalne šole. Konja je izročil Mussoliniju poslanik dr. Kintelen. Duce je bil z darom zelo zadovoljen.

Bojni manifest avstrijskih hitlerjevcev

Vrni radio - ne kadi - zapiši si denuncijante!

Celovec, 21. dec. tg. Te dni so somišljeniki narodnih socialistov nabili po vseh večjih mestih in porazdelili tudi med podeželsko ljudstvo posebna navodila, kako naj se v bodoče vodi borba proti dr. Dollfusovi vladi in proti njegovi organizaciji »domovinske fronte«. Osrednje vodstvo narodnih socialistov je ukazalo vsem somišljenikom, da morajo:

1. Takoj odjaviti vse radioaparate, razen nekatere, ki so potrebni za zveze z inozemstvom.
2. Vsako sodelovanje narodnih socialistov in njihovih somišljenikov pri kakršnihkoli karitativnih in dobrotvornih društvih, ki jih podpira vlada, ali pri katerikoli dobrotvorni akciji, ki jo vodi vlada oziroma režimu prijazne ustanove, je najstrožje prepovedano. Narodni socialisti naj izvedejo karitativne akcije sami zase in po svojih lastnih vidikih.
3. Nujno svetujejo narodnim socialistom in pristajšem ter somišljenikom, da naj ne kadijo več, da s tem oskudujejo vladno monopol upravo tobaka.
4. Glede moralnega ali materialnega podpiranja veljaj v vsakem primeru brezobzirno in brezkompromisno načelo narodnih socialistov, da je podpore vreden in potreben samo somišljenik in nikdo drugi.
5. Voditelji krajevnih organizacij naj nemudoma uvedejo posebno knjigo, v katero naj se za-

pišejo vsa imena denuncijantov, kakor tudi datum in okoliščine denunciranja. Vsak pristav narodnega socializma je dolžan, da skrbno in vestno zbira te podatke, ki bodo prišli v posebno arhivo pri osrednjem vodstvu. Registratura denuncijantov je potrebna za razna izravnavanja, ki bodo v bodočnosti neizbežna.

Suvich obišče Dunaj

Dunaj, 21. dec. b. Vladni organ »Wiener Zeitung« komentira napovedani obisk Suvicha na Dunaju in pravi, da Mussolini s toplimi simpatijami spremlja in podpira borbo za avstrijsko neodvisnost in samostojnost ter svobodo, kar dokazuje tudi obisk ki ga bo v drugi polovici storil italijanski tajnik za zunanje posle, Suvich. Avstriji bodo imeli priliko, da pozdravi Suvicha kot zastopnika prijateljske države in kot zelo sposobnega italijanskega diplomata. Ne samo Benito Mussolini, ampak tudi Vulvio Suvich sta vedno odkrito podpirala vsako diplomatsko in politično akcijo in sta bila na strani Avstrije. Avstrijski narod ve, da je italijanska pomoč in italijansko prijateljstvo neprecenljive vrednosti zanj ter to tudi spoštuje in se iskreno veseli bodočega obiska.

„Codex Sinaiticus“

Rusija je pro lala Angliji najslavnejši izvod sv. pisma

Pariz, 21. decembra. AA. Sovjetska vlada je prodala britanskemu muzeju rokopis sv. pisma, ki spada med najstarejše in najslavnejše izvide svetega pisma. Gre za tako zvani Codex Sinaiticus s 40.000 besedilom rovega sv. pisma in delom s drugega sv. pisma v grškem jeziku. Napen je bil sredi četrtega stoletja, našel pa ga je raziskovalec

Tischendorf leta 1844 v samostanu sv. Katarine na Sv. gori. Rokopis je bil tedaj podarjen carju Aleksandru II. Šranili so ga v carski knjižnici v Petrogradu. Britanski muzej je plačal za rokopis 100.000 funtov (okrog 20 milijonov Din). Denar je dala deloma angleška vlada, deloma pa je bil zbran s prostovoljnimi prispevki.

Da bo nemška pasma čista...

Zakon o sterilizaciji bo zadel do pol milijona ljudi

Berlin 21. decembra. tg. S 1. januarjem postane veljaven in obvezen najbrutalnejši zakon narodno-socialistične diktature, zakon o sterilizaciji, s katerim hoče novi režim v Nemčiji preprečiti zarod zločincev in z dednimi boleznimi obremenjenih ljudi.

Za izvedbo tega zakona je državna vlada ustanovila posebna sodišča, ki jih je po vsej Nemčiji nekaj nad 1700 in ki nosijo ime »sodišča za zdravno potomstvo«. Nad temi sodišči prve stopnje stojijo prizivna sodišča, ki so tudi že vsa organizirana in ki jih je za vso Nemčijo 27. Prizivna sodišča imajo na razpolago vsa znanstvena sredstva, laboratorije, knjižnice in cel štab strokovnjakov, ker zakon zahteva od teh sodišč, da morajo delati brez zavlačevanja, ker bo treba v razmeroma zelo kratkem času preiskati nad 400.000 oseb, ki so predlagane za sterilizacijo. Med imenovanimi kandidati za sterilizacijo je približno polovica moških, druga polovica pa ženskih.

Nemška državna vlada je pripravila tudi ves denar, ki bo za izvedbo zakona potreben, ker mora nositi stroške, in sicer vse stroške država. V proračunu je predvidena vsota 10 milijonov mark (okrog 200 milijonov Din) za ženski spol, 4 milijone mark (okrog 60 milj. Din) za moški spol, ki naj krije vse zdravniške stroške operacije in bolniške oskrbe.

Vlada je v posebnem uradnem obvestilu izjavila, da izdatek 14 milijonov mark za očiščenje nemške rase sploh ne sme priti v poštev, ker je dostoj mora država vsako leto izdati skoraj pol milijarde mark (okrog 10 milijard Din) za nego dedno obremenjenih in za zapuščene otroke zločinskih ali dedno obremenjenih staršev.

Upor protestantske duhovščine

Dunaj, 21. dec. tg. »Neue Freie Presse« poroča iz Berlina, da je postal spor, ki je izbruhnil med režimskim protestantskim škofom za vso Nemčijo dr. Müllerjem in med protestantsko duhovščino, skrajno oster, 4900 pastorev je poslalo svojemu državnemu škofu spomenico, ki ima obliko ultimata. Ako škof do prihodnje sobote ne bo popolnoma preosnovl ministrstvo za protestantsko cerkev, tako da bo vsaj upanje, da se vrne mir med nemške protestante, bodo vsi podpisani pastori z vsemi svojimi verniki izjavili notranjemu ministr-

stvu, da ne pripadajo več cerkvi, ki ji načeluje škof Müller. Nemski protestantizem preživlja težko krizo, ki zna celo privedi do popolnega razkola.

Karlsruhe, 21. dec. Iz tukajšnjega taborišča so milostnim potom izpustili 137 oseb.

Italija-Poljska

Varšava, 21. dec. c. Poljski industrialci so podpisali z Rimom pogodbo, da dostavijo za italijanske državne železnice v približnih štirih letih 1.600.000 ton premoga.

Francoski letalci se vračajo

Pariz, 21. decembra. AA. Letalsko ministrstvo ni izdalo nobenega komunikeja o povratku Vuilleminove letaške odprave. Uradno se je polet končal v Alžirju. Letalski minister Cot je zdaj ugodil želji letalcev, da bi se vrnili po zraku v Francijo. Leteli bodo čez Španijo.

Zagrebska vremenska napoved: Lahno oblačno in spremenljivo, topleje, vetrovno.

Oglase
za
božično
številko
sprejemamo do sobote
23. decembra opoldne

Iz najmanjše - največja stranka

Zmaga liberalcev v Romuniji

Bukarešta, 21. dec. b. Kakor se poroča poluradno, prihajajo iz pokrajine volivni rezultati zaradi velikih snežnih zametov zelo počasi. Vendar se v vladnih krogih računa, da je pri volitvah sodelovalo 75%. Vlada bo torej imela v novi zbornici absolutno večino in ji niso potrebni niti nemški zavezniški glasovi. Narodna kmečka stranka je dobila okoli 13%, ostanek pa odpade na ostale stranke. Uspeh liberalcev je baje zelo velik tudi v novih pokrajinah, zlasti v Erdelju, ki je doslej veljal kot tabojski narodne kmečke stranke. Opaža se tudi padanje glasov vseh ekstremnih strank tako na desni, kakor tudi na levi. Izvoljeni so dosledaj vsi ministri, kakor tudi voditelji strank. Poluradno se poroča, da je v Bukarešti glasovalo 50% volivnih

upravičencev, v pokrajini pa okoli 60%. Doslej so prispela poročila iz 61 volivnih okrajev od 71. Liberalci so dobili 50-55%, narodna kmečka stranka 10-15%. 7-9 strank je dobilo nad 2%, kolikor je potrebno, da se dobi mandat.

Ob 9 dopoldne se poroča, da so liberalci dobili 54.50%, kmečka stranka 14.24%, Georgisti (liberalni disidenti) 5.22%, kmečka stranka (Lupu) 5.02%, antisemisti prof. Cuze 4.24%, narodni Godini agrarci 4.8%, madjarska stranka v Erdelju 3.74%, Junianovi radikali 2.45%, agrarni republikanci 2.20%, medtem, ko so manj ko 2% dobili socialni demokrati, cionisti in ljudska stranka generala Averescua.

Mušanov o zblizanju z Jugoslavijo

Sofija, 21. dec. m. Sneli je bila seja vladne večine, kateri je prisostvovala vsa vlada na čelu s predsednikom vlade in zunanjim ministrom Mušanovom ter predsednikom sobranja Malinovom. Na seji je podal ministri predsednik Mušanov daljši izpovedi o zunanji in notranji političnem položaju. Tu je Mušanov predvsem omenjal obisk bolgarskega kralja v Belgradu in ugotovil, da so se vezi med Jugoslavijo in Bolgarijo znatno zboljšale, dočim se odnosi med Bolgarijo in Grčijo radi nastalih težkoč še niso mogli konsolidirati. Vendar pa je Mušanov izrazil upanje, da se bodo tudi te težkoče premotile. Glede odnosov med Bolgarijo in Romunijo je rekel Mušanov, da je zaradi krize romunske vlade nastal v teh odnosih kratak zastoj. Poudarjal je pomen sedanje trenutka za ves Balkan. Zaradi tega računa bolgarska vlada na podporo ne samo večine, ampak vseh opozicijskih strank, ker zboljšanje zunanje političnega položaja ne more biti interes ene same stranke, ampak vsega bolgarskega naroda. Povem je Mušanov prešel na predloženi zakonski osnutek o razdvojitvi kmeta ter izjavil, da vlada pod nobenim pogojem ne bo dopustila, da bi se stanje narodne in agrarne banke poslabšalo. Končno je bil sprejet sklep, da se predloženi zakonski osnutek sprejme v sobranju pri prvem čitanju, nakar se bodo v njem izpremenile neznatne spremembe.

Obisk bolgarskih žena

Belgrad, 21. dec. m. Na povabilo Združenja akademsko izobraženih žena v naši kraljevini so prispela davi v Belgrad zastopnice bolgarskih ženskih društev, katerim so na postaji priredili prišrčen sprejem. Zastopnice bolgarskih ženskih društev je pozdravil tudi tiskovni ataše tujakinskega bolgarskega poslanstva g. Tolčev. Bolgarske žene stanujejo v hotelu Excelsior, kjer je bil zanje rezerviran poseben oddelek. V teku dopoldneva so obiskale društvene prostore raznih belgrajskih ženskih društev. Ob 18 je bil v Kolarčevi ljudski univerzi slavnostni bolgarski večer z izbranim programom, nato pa je bil banket v hotelu Srbaki kralji.

in bolgarskih časnikarjev

Sofija, 21. dec. m. Za zastopnicami bolgarskih ženskih društev, ki so sneli od potovanja v Belgrad, se pada na turneje po vsej Jugoslaviji koncem decembra 18 bolgarskih časnikarjev, urednikov in dopisnikov časopisov, ki jih izdaja »Zedinjena bolgarska kmečka narodna zveza«. V tej skupini bo več urednikov glavnega organa bolgarskih zemljelcev »Pladnev«, ki izhaja v Sofiji. Bolgarskim časnikarjem pripravljajo jugoslovansko-bolgarska liga v Belgradu prišrčen sprejem.

Diplomatska pogajanja križem sveta

Kaj bo nastalo iz te nervoznosti?

Pariz, 21. dec. b. Danes se tukaj vodijo diplomatska pogajanja, ki so izredno velikega pomena. Razen pogajanj med Varizom in Berlinom ter Parizom in Rimom in Parizom ter Londonom, ki so vsa posvečena sporazumu med Francijo in Nemčijo, se vodijo posebna diplomatska pogajanja med Parizom, Londonom in Washingtonom in ta pogajanja so predvsem naperjena proti japonskemu dumpingu. Tu gre predvsem za gospodarske probleme, pri čemer se seveda diplomati ne morejo izogniti resni razpravi o zapletenem političnem položaju na Daljnem vzhodu. Pri teh pogajanjih sodeluje, čeprav indirektno, tudi sovjetska diplo-

macija in dobivajo ta pogajanja do gotove meje tako rekoč čisto politični značaj, kajti vsa pota kažejo, da so se pričele med Berlinom in Tokijem živahnije zveze. Zaradi tega se predvsem čuti ogroženost sovjetske Rusije, pa tudi Francije, zlasti glede na njene kolonije v vzhodni Aziji. Pozneje se bo v to obrambno fronto pritegnilo še Italijo. Velika Britanija medtem zahteva, da v obrambni blok vstopi tudi Nemčija. Če bo to Nemčija odklonila, prevladuje v Londonu mnenje, da ne bo težko prerazeti niti v Rimu in Washingtonu, ki bi porušile dosedaj precej ugoden položaj Nemčije.

Vatikansko glasilo o preganjanju duhovščine v Nemčiji

Rim, 21. decembra. »Osservatore Romano« po-sveča vedno več prostora ravnanju nemških oblastev z duhovščino; to je pač znamenje, da vzbuja to čimdalje večjo pozornost v vatikanskih krogih. »Osservatore Romano« popisuje na dolgo proces proti župniku Schmitzu iz Quadratha pri Kölnu, ki je bil obsojen na tri mesece, češ, da je žalil državno zastavo.

Obtožnica navaja, da je župnik v župnijskem listu na prvi strani natisnil navodila glede procesije na dan Sv. Rešnjega Telesa. V teh navodilih je stal tudi ta odstavek: »Verniki naj okrasijo hiše priprosto in okusno: Zastave s pognanskimi znaki in kljukastimi križci niso primerne za to procesijo.« Pri obravnavi je župnik Schmitz izjavil, da je pri tem mislil na pognanske znake sploh, kakor na primer na sovjetske zastave. S svojimi navodili nikakor ni hotel žaliti državne zastave; saj je bil njegov članek povsem verskega značaja. Naslednjo nedeljo so v njegovo cerkev lahko prišli mladi hitlerjevci s svojim praporom, ki nosi kljukasti križ. Predsednik sodišča se ni zadovoljil z župnikovo izjavo in vztrajal pri svoji trditvi, da je župnik namenoma hotel žaliti Hitlerjevo zastavo. Dejal je, da je to način nove tajne propagande proti hitlerstvu in da niti komunistična propaganda v inozemstvu ni današnji Nemčiji bolj škodljiva, kakor propaganda, ki jo vršijo takšni župniki. Govornik je navajal, da je župnik Schmitz napisal članek, preden je bil sklenjen konkordat. Poleg tega se župnik Schmitz nikakor ni ukvarjal s politiko. Nadalje je osnoval odbor, ki je nabiral denar za nabavo zastave s kljukastim križem, ki naj bi jo nosili pri cerkvenih slovesnostih. Omenil je tudi, da se je za zadevo zanimal sam ministrski predsednik Badenskega, on sam bi bil rad umaknil obtožnico proti župniku. Državni tožilec je vztrajal pri obtožbi in zahteval za župnika tri mesece zapora. Sodišče je njegov predlog tudi sprejelo in izreklo zadevno razsodbo.

»Osservatore Romano« omenja tudi proces proti dr. Dessauerju v zvezi s »Voksevereinom«. Samo sodišče je spoznalo neutemeljenost obtožbe in je Dessauerja začasno izpustilo iz zaporov.

Aretirani so bili bavarski duhovniki Sollacher, Thaler in Mühler. Skofjski ordinarij je protestiral pri policiji. Ni mogoče, da bi cerkvena oblast molčala, kadar se vrši proti katoliškim duhovnikom sodna preiskava, na isti način, kakor proti sovražnikom nemškega ljudstva in države. Skofjski ordinarij je prepričan, da je navedel dovolj dokazilne snovi, ki bavarsko policijo lahko prepriča, da so duhovniki nedolžni; prepričan je tudi, da bo bavarska policija dala objaviti primeren popravek v listih, ali pa po radu.

List navaja iz »Tempea«, da je bil katoliški list »Fuldaer Zeitung« za več dni ustavljen.

Kardinal Faulhaber:

„Možesove postave so bolj socialne, kakor današnje“

V svoji tretji adventni pridigi je kardinal Faulhaber v Monahovem nadaljeval z obrambo sv. pisma stare zaveze. V cerkvi se je zbrala ogromna množica in njegov govor so po radu prenašale tudi druge monahovske cerkve, kjer so ga verniki

Dunajska vremenska napoved. Pričakovani nastop mraza je dvomljiv in pride k večjemu v poštev za vzhodno Avstrijo. Temperatura bo v nižinah okoli ničle. Sneg bo dalje padal v severni Avstriji.

Kraljica med sirotami

Zagreb, 1. dec. Sirotišče Antunovac je danes imelo božično, kakršne dosedaj še ni doživelo. Darove je delila sama kraljica Marija.

Kraljica je prispela v spremstvu dvorne dame g. Švrljuge. Pred vhom v sirotišče je nadškof dr. Bauer kraljico takole pozdravil:

Vaše Veličanstvo! Smelo je, da sem se drznil, Vaše Veličanstvo, povabiti Vas v ta skromni sirotinski dom. Od tega me ni moglo odvrniti niti to, da sem vedel, da je Vaše Veličanstvo dan za dnem preobloženo z obiski v raznih društvih in dobrodelnih zavodih. Tudi to me ni moglo odvrniti, zakaj vem, da je Vaše srce dobro in plemenito in da se to srce obrača k siromašni deci. Drugi razlog je pa ravno ta siromašna deca, ker sem ji hotel z Vašim visokim obiskom pripraviti posebno radost in veselje, da jim bo ravno zaradi obiska Vašega Veličanstva v trajnem spominu letošnja božična proslava, ki jo ta naša draga deca tu proslavlja.

Kraljica se je ljubeznivo zahvaljevala za navdušeni sprejem, nato se je odpeljala dalje v Glasbeni zavod.

Ob 17.15 se je pripeljala kraljica, ki jo je pozdravil ravnatelj zavoda za vzgojo slepe dece v Zagrebu g. Otko.

Med njegovim govorom so slepi otroci peli državno himno. Ko je Nj. Vel. kraljica po končanem programu odhajala, so jo ponovno sprejeli burni vzkliki in ovacije vseh navzočih ter pozdravi slepih otrok.

Slušatelji ljubljanske univerze

Ljubljana, 21. dec.

Končna, od kvesture sestavljena pregledna statistika ljubljanske univerze kaže v socialnem in kulturnem pogledu značilno sliko. Vse fakultete, razen tehniške, izkazujejo primeren napredek slušateljev. Velik je naval slušateljev na filozofsko fakulteto, dočim je njih število nazadovalo na juridični, medicinski in tehniški. Zanimivo je posebno dejstvo, da je število medicincev letos zelo napredovalo napram lanskemu. Na medicinski fakulteti je vpisanih 53 Poljakov. Medicinska fakulteta se bori s prostori. Predavalnice so pretežne. Uvedena je bila akcija za omejitev slušateljev medicinske fakultete, kjer naj bi se določil numerus clausus 150 slušateljev. V letošnjem zimskem semestru je vpisanih 1945 slušateljev, od teh 346 slušateljic. V lanskem zimskem semestru pa jih je bilo 1782 (288 žensk). Na šolnini so slušatelji plačali 306.415 Din. Oproščeni pa je bilo 650 slušateljev. Na posamezne fakultete se razdeli slušatelji, v oklepajih slušateljice:

Filozofska: 473 (224), lani 430 (194), juridična: 605 (60), lani 548 (55), medicinska 218 (45), lani 147 (29), teološka: 168, lani 161, tehniška: 481 (17), lani 496 (15).

Kakor smo omenili, je na medicinski fakulteti vpisanih 53 Poljakov, od teh so 4 rimokatoliški, ostali Izraeliti. Na teološki fakulteti so vpisani tudi nekateri Poljaki, na filozofski 1 Poljak.

Za zimski semester 1932-33 je kvestura sestavila tudi zanimivo statistiko o slušateljih po njih starosti. Lansko leto je bilo starih: do 20. leta 311, od 20 do 25 let 1134, od 25 do 30 let 277, od 30 do 35 let 62 in nad 35 let 17 slušateljev. Kako je tolmačiti pojav, da je bilo tako visoko število »starih bait«? Znano je, da so mnogi, ki jim je bil v mladosti onemogočen študij na univerzah, prišli sedaj v položaj, da nadaljujejo študije in si tako pribore boljši socialni položaj. Mlajši naraščaj pa toži, da jim prav »stare baite« ovirajo hitrejšo napredovanje po končanih študijah, ko so bili v študijskih letih primorani se boriti za materialni obstanek.

Božične počitnice na strokovnih šolah

Ljubljana, 21. decembra. Po brzojavnem sporočilu ministrstva za trgovino in industrijo bodo trajale na vseh strokovnih šolah v dravki banovini božične počitnice od 23. decembra do vsotelega 9. januarja prihodnjega leta.

Utrinki

UCENJAK — MUCENIK — KATOLICAN.

V senci smrtnih kretulj se odrta večno na zbledelem ozadju časnega, posebno ostro in malsko najde se v zadnjih dneh življenja pol v narode katoliške cerkve. To srečo je dosegel tudi pravkar umrl odlični mož-ucenjak in mucenik, ki je bil vse življenje hodil po drugih potih.

V Milwaukee-ju je umrl v shorewoodski bolnišnici fizik, raziskovalec žarkov X in prostozidar 32. stopnje John Macintosh za posledicami opeklin, ki jih je bil dobil v dolgotrajnem znanstvenem delu. Rektor univerze Marquette, p. Berens J. D., je v svojem nagrobnem govoru povedal, da je bil rajnika pred poldrugim letom po daljši pripravi sam sprejel v katoliško cerkev. — Macintosh je bil začel raziskovati žarke X l. 1896, dva meseca potem, ko jih je bil Roentgen odkril. Takrat so bili njihovi kearni učinki še prav tako malo znani, kakor obrambna sredstva proti njim. V teku let je moral biti zaradi opeklin vsega skupaj poldesetkrat operiran ter so mu morali odrezati vsa vsaki roki po dva prsta. Razvil se je rak, proti kateremu slednjič nobena operacija ni več pomagala; neizprošno se je bližala smrt. Krščanska vera v božjo voljo in globoko mirenje je čakal ucenjak, ki je bil v tem postal član Kristusove cerkve in vedel, da ga tako onstran groba večno življenje.

TOČNOST.

V južnoameriški državi Chile je umrl železničar, ki je užival nenavadno spoštovanje, morda edino svoje vrste. Imenovan se je Eduardo Arratia in je bil vlakovodja na brzcu Santiago-Valparaiso. Svoj stroj je obdeloval tako popolno in svojo progo je poznal tako natančno, da jo je meril dan za dnem, ne da bi bil imel kdaj le eno samo minuto zamude. Tako v Santiagu kakor v Valparaisu so uravnavali ure ne morda po javnih urah, marveč po Arratijem vlaku, ki je vedel za javno aritmetiko.

Morda žive tudi v Jugoslaviji taki vzorci točnosti? Nedvomno, a vselej seve tudi najboljše volje posameznika ne zmore raznih zaprek. Na vsak način je točnost našelna zahteva in temeljni pogoj predesem v železniški službi, pa tudi v mnogih drugih poklih, na splošno v vsem življenju. Netočnost je znamenje, da manjka samodiscipline. Kdor je netočen, je vrhu tega v obli meri domisljan, ker s svojo netočnostjo dokazuje, da ima točne ljudi za osle. Točnost ni samo vliuč-

Kraljev dan v Zagrebu

Zagreb, 21. decembra. Kralj si je danes popoldne ogledal jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti, kjer ga je pozdravil predsednik Akademije dr. Bazala. Kralj si je nato z velikim zanimanjem ogledal umetnine v njih, posebno pa še zbrane stare umetnine.

Iz galerije slik se je kralj odpeljal proti Dubravi. Medpoloma je srečal mnogo kmetov, se ustavil pri njih in hodil z njimi, jih izpraševal o njihovih razmerah in se zanimal za to in ono. Kmetje so bili vsi navdušeni nad vladarjevo ljubeznivostjo.

Nocoj je kralj šel peš na izlet po Zagrebu. Vlada je skoraj celo uro hodil po mestnih ulicah in obšel velik del gornjega in spodnjega mesta. Ljudje so ga spoznavali in ga z globokim spoštovanjem pozdravljali. Okoli 19.15 se je kralj spet vrnil v dvor.

Sestarek Jevtić-Maksimov

Zagreb, 21. decembra. C. Z. Belgrajski brzovlakom, ki je imel radi snega tri ure zamude, je došel v Zagreb ob 9.45 zunanji minister Bogoljub Jevtić, ki se bo jutri tukaj sestal z grškim zunanjim ministrom Maksimovom, preden pojde le-ta v Pariz in Rim. Z Jevtićem je prišel tudi minister brez portfelja dr. Kojić in tajnik Slavko Rajaković. Minister Jevtić se je naselil v hotelu Esplanade. Dopoldne je bil sprejet v avdienco pri kralju, kateremu je podal referat.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

21. decembra (Telef.): Bistrica-Boh. Jezero: +1°C, zelo oblačno, veter, južno, sneg suh, 20 cm na 70 cm podlage. — Kranjska Gora, Rateče-Planica: —4°, barometer se dviga, mede drobno, snega 130 cm, sneg sreč, sankališče uporabno. Vrsič in Tamar 350 cm pršiča. Bled-Jezero: —4° zelo oblačno, drobno mede, 5 cm novega snega na 70 cm podl. — Kočevje: —8°, nekoliko oblačno, sankališče uporabno, drobno mede, 75 cm na 20 cm, na drsališču je mrena. — Smučarski dom na Pokljuki: dne 20. dec., —10°, jasno, snega 150 cm, smuka idealna. — Velika Planina: 20 dec., —8°, jasno, solnčno vreme, sneg suh, pot iz Stahovec zgažena, lahko dostopna. — Sv. Planina: —4°, snega 75 cm, vreme jasno, smuka idealna, sankališče uporabno, izgledi za pravzrnik idealni, za ture izborni.

Vremensko poročilo s Pohorja, telefonično. Pohorski dom, Mariborska in Ruska koča: —5°, drobno mede, snega 70 cm, sankališče izborni, skakalnica uporabna, smuka idealna, za izlete izborni. — Klopni vrh: —5°, mirno, drobno mede, 1 m snega, skakalnica uporabna, smuka idealna, za izlete izborni. — Senlorjev dom: —2°, drobno mede, 20 cm snega na 90 cm podlage, smuka idealna, izgledi za izlete izborni. — Cinčak n Falo: —4°, sneg suh pršič, 30 cm snega na podlagi 40 cm, smuka idealna, izgledi za izlete izborni. — Ribnica na Pohorju: —4°, sneg suh pršič, 30 cm snega na 30 cm podlage, sankališče uporabno, smuka idealna, izgledi za izlete izborni. — Sv. Lovrenc na Pohorju: —4°, mirno, sneg suh pršič, 30 cm snega na podlagi 60 cm, skakalnica in sankališče uporabni, smuka idealna, izgledi za izlete izborni. — Guštanj-Kotle: —4°, mirno, drobno mede, snega 60 cm, smuka idealna, za izlete izborni. — Rimski vrelce: —5°, drobno mede, sneg suh pršič, 20 cm snega na podlagi 35 cm, skakalnica uporabna, smuka izborna, za izlete idealno. — Peča: —4°, drobno mede, 30 cm snega na podlagi 120 cm, smuka idealna. — Kofec: —10°, podlage 130 cm, pršiča 10 cm, sneži, smuka idealna.

Smučarski tečaj v Mojstrani. Sm. klub priredi za katol. in pravoslavne pravzrnik tečaj za začetnike in izvežbane smučarje pod vodstvom drž. prvaka v konb. Jakopiča Albina. S tečajem so zvezani tudi izleti. Vstop in izstop vsak dan mogoč. Prijave poslati tajnici Rabič M., Mojstrana. — Snežne prilike idealne.

nost kraljev, marveč tudi prva in najpreprostejša dolžnost vsakogar, ki mu je na tem, da je nasprotni bližnjemu utluden in prijazen. In v to niti ni treba, da bi bili točni kakor Arratijev vlak ali da bi bilo vsega konec, če bi si enkrat zaslužili očiščenje netočnosti. A pogosta, običajna netočnost je zavestno omalovaževanje bližnjega in se slednjič izprevrže v brutalnost.

LLOYD GEORGE PIŠE VOJNE SPOMINE.

Nekako isto vlogo, kakor Poincaré na francoski strani, je med vojsko igral v Angliji znani voditelj liberalne stranke Lloyd George. S svojimi ognjevitimi govori je držal pokonci moralno civilnega prebivalstva in je prevel tudi ministrstvo za preskrbovanje armade s orožjem in municijo.

Sedaj je stari politik pričel pisati spomine, katerih prvi cizek sega do 1. dec. 1916. Politiki in diplomati bodo z užikom brali njegove spomine, ker prinašajo v zgodovinsko gledanje vojnih dogodkov marsikaj nov moment. Tako pripoveduje Lloyd George, da je govorica o bojazni, ki naj bi jo angleško vojno brodovje pred nemškimi imelo, gola pravljica. Take vesti so širili samo Nemci, ki so svoje sile preceenjvali. Tudi že leta 1917 je angleško visokomorsko brodovje presegalo nemško po edineh in artiljeriji za 86%.

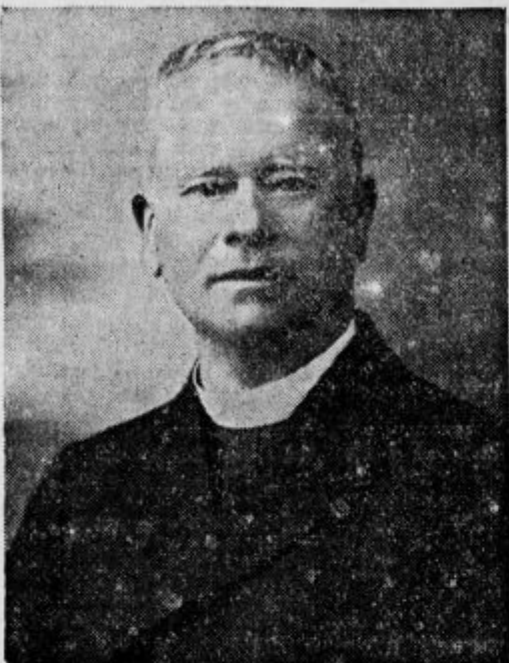
Zelo pa se jezi Lloyd George na vrhovno zavestniško poveljstvo na suhem. Pravi, da je generalissimo Joffre imel čisto napačno taktiko ker je na vsak način hotel prebiti nemško fronto na zapadu in je v ta namen žrtvoval vedno nove balo-ljone. Lloyd George je že 1915 predlagal, naj bi se z zapadne fronte vzel 1 milijon moč in poslalo fronto na jugu in vzhodu Evrope, s čemer bi prišli Avstrijo k kapitulaciji 2 leti prej in rešena bi bila tudi Srbija. Na njegovi strani so bili Poincaré, Briand, general Gallieni, Kitchener in Robertson. Toda vsi skupaj so se pravilo zaman borili proti vrhovnemu vodstvu Joffre-ja. Francha in Halga, kakor na nemški strani Ludendorff, Hindenburg in Conrad proti Falkenhaynu. Šele 1918 so zavezniški postavili solunsko fronto, ko bi jo morali po Lloyd Georgeu že 2 leti prej.

George tudi piše, da v angleških političnih in vojaških krogih ni bilo nikakega omalovaževanja glede nadaljevanja vojne do zmagovitega konca. Tudi brez Amerike pravi je bilo vojaško razmerje 13.8 proti 9.1 v prid zaveznikov. Celo voditelj delavstva Henderson je bil za nadaljevanje vojne do zloma Nemčije. Zanimalo bo, kaj bo Lloyd George povedal v II. czevku svojih vojnih spominov.

Ob 700letnici kamniške fare

Kamnik, 21. decembra.

Najstarejše verodostojne priče, ki govorijo o Kamniku, nam nudijo za njegovo zgodovino dvojice važnih datumov: leta 1205 se imenuje Kamnik še kot trg, leta 1229 pa že kot mesto. Iz tega je razvidno, da je Kamnik eno naših najstarejših mest, ki si je med prvimi pridobilo meščanske pravice. Pri tem pa moramo še omeniti, da je bilo poleg nemškega naziva Stein že od vsega početka tudi v pisavi v rabi slovensko ime mesta. O tem nam priča zlasti neki dokument iz leta 1271, v katerem beremo, da je češki kralj Přemisl Otakar II. bival teza leta več dni sin Kamnicka.

Dekan Matej Rihar

Kdo je prvi sejal seme božje resnice v teh krajih in kdaj je bila postavljena prva cerkev, pa nimamo do 13. stoletja nobenih zanesljivih podatkov. Nobenega dvoma pa ni, da je imel kraj svojo cerkev vsaj že v 11. stoletju, faro pa tudi že mnogo prej, preden je bil povzdignjen v mesto. V dveh listinah iz leta 1205 in 1217 je omenjen Udalrik, kamniški župnik. Najzanesljivejši dokument za kamniško faro pa je potrdilno pismo kamniške sirotišnice od oglejskega patrijarha Berolda, iz leta 1232, v katerem beremo, da je k ustanovitvi sirotišnice mnogo pripomogel Henrik, prvi kamniški župnik in da je bila cerkev naše ljube Gospe na Šutni povzdignjena v glavno farno cerkev. Ker pa se v starejših dveh listinah omenja kot kamniški župnik Udalrik, je morala biti prvotna farna cerkev brez dvoma na Malem gradu, saj je ta ljubka cerkev ena najstarejših v naši domovini in po izjavi znanega dunajskega poznavalca dr. Pavla Hauserja in prof. Franke, ki sta si pred 25 leti ogledala kamniške zanimivosti, seza njen kameniti portal najmanj v 11. stoletje. Tako je bila torej ta znamenita trinadstropna cerkev, ki je še danes največji biser in okras našega mesta, zidana v čistem romanskem slogu na visoki skali sredi Kamnika, prva kamniška farna cerkev, od katere je prešla ta čast na cerkev na Šutni šele v letu 1232.

Šutenska cerkev je bila stara romarska stavba, katero so proti koncu 13. stoletja podrli in sezidali novo svetišče v gotičnem slogu, ki je imelo 10 oltarjev in je stalo na prostoru sedanje kaplanije. Zvonik, ki danes vzbuja radovedno pozornost vsakega obiskovalca Kamnika, je že takrat stal na samem, ločen od cerkvenega poslopja. Skoraj gotovo je to še zvonik stare romanske cerkve, iz katerega že nad 700 let vabijo zvonovi kamniške vernike k molitvi. Valjavo pripoveduje, da se je zvonik, zidan na mehkejšem terenu, pogreznil tako globoko, da so se skrila vrata v zemlji. V resnici pa so najbrž samo dvignili svet okrog cerkve in s tem je bil tudi zvonik nekoliko prikrajšan na svoji višini.

Napredek in prosep kamniške fare je šel sporedno z mogočnim in vsestranskim napredkom mesta. Kamnik je bil za Ljubljano najmenitnejše mesto na Kranjskem. Meščani so bili večinoma ugledni obrtniki in bogati trgovci, ki so trgovali daleč naokrog, predvsem pa z Benečijo in Furlanijo. Vrhunec svoje mogočnosti je doseglo mesto v 15. stoletju, ko je bilo po vseh porčilih poleg Ljubljane najbogatejši in najvplivnejši kraj na bivšem Kranjskem. To je razvidno iz dejstva, da je imel v deželni zbor, ki je bil v rokav privilegiranih stanov, poleg Ljubljane samo Kamnik svoje zastopnike. Da je živelo mesto res v obilnem blaginju, nam tudi priča poročilo, da je imelo svoje kopalnice, ki je bilo za takratne čase velik luksuz in da so se tu naselili zlatarji in draguljarji ter leta 1370 celo dva žida. Mesto je prijalo tudi plemstvu, ki je imelo tu celo vrsto hiš, kakor n. pr. plemiški rodbine Paradeiser, Auersperg, Hohenwarth, Lamberg, Thurn itd.

Bogati kamniški meščani so tudi obilo da-

rovali za cerkvene namene. Poleg nekaterih socialnih ustanov so bogato podpirali številne bratovščine, ki so tako obogatele, da so imele celo svoje podložne kmeče in svojega kaplana. Tako je imel Kamnik poleg župnika tudi po 3 ali pa še več kaplanov.

Kamniška fara je do leta 1752 pripadala oglejskemu patriarhatu. Oglejski patriarhi so se večkrat mudili v Kamniku, ko so obiskovali podložne cerkve, duhovnike in vernike. Ker je bil patriarhat zelo obsežen in je zavzemal tudi celo Kranjsko, so si patriarhi postavili namesnike. Tako so imeli tudi za Gorenjsko svojega nadžupnika, ki je moral vsako leto vsaj enkrat obiskovati podrejene fare in poročati patriarhu. Kakšen ugled je včasih užival Kamnik, je razvidno že iz tega, da je bil častno in zaupno mesto Gorenjskega nadžupnika vse do leta 1675 podeljeno skoraj samim kamniškim župnikom. Med njimi jih je bilo zelo mnogo iz plemiških rodbin in nekateri so imeli imenitna cerkvena dostojanstva. Tako je bil n. pr. kamniški župnik Manfred della Torre sorodnik oglejskega patriarha, med drugimi kamniškimi župniki pa je bil Filip, komornik oglejskega patriarha in celjskih grofov. Jurij pl. Hertensolser je bival več let na cesarskem dvoru. Ambrož Lamberg pa je bil kot kamniški župnik leta 1540 ob enem še dekan in oficijal v Salzburgu ter prošt pri Gospe Sveti.

Bogati kamniški meščani so vzporedno skrbeli za svoje otroke, katerim so preskrbeli šolo in učitelja že leta 1391, torej v času, ko drugod še ni bilo ne duha ne sluha o kakšni šoli. Izredno mnogo meščanskih otrok se je posvetilo duhovskemu stanu. V štirih letih (od 1495 do 1499) je prešlo v semenišču v Čedadu 18 Kamničanov mašniško posvečenju. Da je moglo v tem času obiskovati višje šole mnogo večje število meščanskih otrok kakor pa danes, ko vse študira, je pripomoglo blaginjo Kamničanov in pa številne bogate ustanove, ki so omogočale študij tudi revnejšim otrokom.

Krivoserski nauki luteranstva so tudi v Kamniku pogladi globoko korenine in ob začetku protireformacije je živelo v Kamniku 50 protestantskih družin. V verskih homatijah in propirih pa so Kamničani pozabili na trgovino in gospodarstvo in obubožali.

Največji doborotnik kamniške fare in najodličnejši kamniški župnik je bil doktor bogoslovja Maks Leopold Rasp, ki je od leta 1700 skozi 42 let vodil faro in zapustil v Kamniku mogočne spomenike svoje delavnosti in dobrosrčnosti. Stara gotška cerkev je bila premajhna in ker je bila tudi potrebna velikih popravil, jo je dal blagi župnik podreti, na nekdanjem pokopališču pa je leta 1733 na svoje stroške sezidati v renesansemu

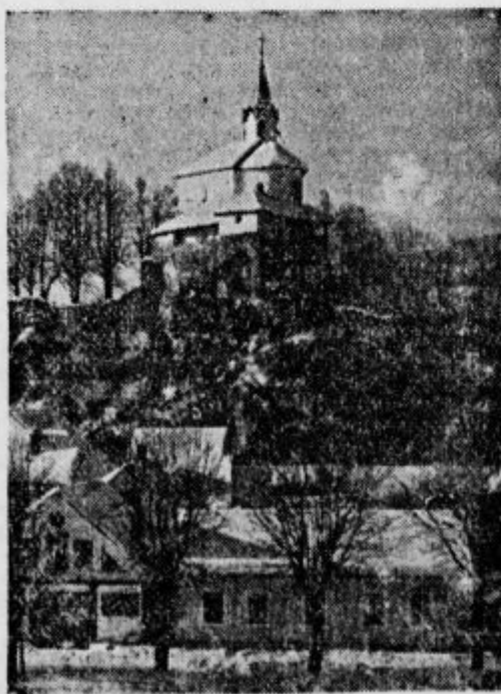
Zupna cerkev na Šutni in Kamniku

slogu sedanjo farno cerkev, pokopališče pa je prestavil na Zale. Tako praznujemo letos 700-letnico, odkar je bila cerkev na Šutni povzdignjena v glavno farno cerkev in 200-letnico zidanja sedanje cerkvenega poslopja. Poleg tega pa poteka letos tudi 200 let odkar je na Zalah pokopališče.

Blagi župnik dr. Rasp je v cerkvi na Zalah leta 1725 obhajal tudi prvi sv. misijon na Kranjskem, katerega so vodili jezuiti. Vse svoje veliko premoženje je žrtvoval kamniški fari in o njegovi radodarnosti pričajo poleg mogočnega poslopja farnе cerkve, še razne mašne obleke, cerkvene posode, slike itd. Sledove njegove darežljivosti pa najdemo tudi v cerkvah po Tuhinjski dolini, ki so spadale v kamniško faro.

Leta 1752 je kamniška fara po ukinitvi oglejskega patriarhata pripadla gorški nadškofiji, leta 1787 pa se je pridružila ljubljanski škofiji. Že naslednje leto je velik požar uničil župnišče, zvonik, cerkveno streho in veliki oltar. Kamničani so škodo popravili in olepšali cerkev, ki je 100 let kasneje, leta 1881 dobila sedanji marmornat oltar, delo kiparja J. Vurnika, in nekaj let kasneje velik kip Brezmadežne. Veliki velikončni potres leta 1895 je močno poškodoval tudi prezbiterij župne cerkve in zvonik. Častni kanonik in dekan Janez Oblak si je mnogo prizadeval, da je škodo čim prej popravil in prenovil vse, kar je od Raspih časa sem že zastarelo. Versko življenje je povzdignil z obhajanjem sv. misijonov; pri prvem (leta 1899) je sodeloval tudi knež-škof dr. Jerlič.

Ko je leta 1902 zaslužni svečenik stopil v pokoj, je bil imenovan na njegovo mesto častni kanonik in dekan Ivan Lavrenčič, ki je nad 28 let vzorno vodil obsežno kamniško faro in si pridobil s svojim delovanjem mnogo zaslug za napredek in prosep Kamnika, zlasti kot dolgoletni deželni poslanec. Takoj leta 1902 je pokrenil akcijo za ustanovitev dekanijske knjižnice, ki je že v naslednjih letih narasla na veliko zbirko knjig. Sestavil je izčrpno kroniko kamniške farnе od vseh početkov, a leta 1908 je prezidal župnišče in prenovil cerkev ter jo dal preslikati. Slikanje farnе cerkve je izvršil kamniški rojak, znani cerkveni in umetniški slikar Matija Koželj. Naslednje leto so prezidali tudi fasado, ki je bila še po potresu poškodovana in nujno potrebna popravila. Ko je dobila fasada cerkve poleg treh krasnih fresk velikega umetnika Koželja še pet kamnitih soh in

Cerkev na Malem gradu

Poplača zvestobo!

Davno že ste spoznali njegovo vrednost — Schichtovo terpentinovo milo je nenadomestljivo.

Torej: Pazite prav posebno na izvirni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

..ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

ST 72-33

SCHICHTOVO
TERPENTINOVO MILO

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEKI!

+ Biserni mašnik Jožef Rome

Včeraj smo kratko poročali, da je v sredo umrl v Novem mestu biserni mašnik g. Jožef Rome. Z njim odhaja v večnost eden najstarejših duhovnikov v ljubljanski škofiji. Blagopokojni g. Rome je bil rojen v Višnji gori dne 14. novembra 1848 ter je ljudsko šolo, gimnazijo in bogoslovje dovršil v Ljubljani. V mašnika je bil posvečen dne 27. julija 1873, istega dne kakor nadškof dr. Jeglič. G. Rome je kaplanoval v Kočevju, Cerkljici, na Vačah, v Šmihelu pri Novem mestu ter slednjič v Škocjanu pri Mokronogu, nato je vstopil v križniški red ter postal župnik v Podzemlju. V Šmihelu si je pridobil zaslug za naselitev ubogih šolskih sester. Kot kaplan v Šmihelu je v družbi s tiskarjem Krajcem in učiteljem Lapajnetom ustanovil »Dolenjske novice«, v katere je sam mnogo pisal ter jih urejeval. V Podzemlju je bil 27 let župnik. L. 1924. pa je stopil v pokoj ter živel najprej v Šmihelu, potem pa v Novem mestu, v kapiteljskem župnišču. Biserno mašo je slavil dne 27. julija t. l. v novomeški kapiteljski cerkvi. Pokojnik je bil znan kot blag in vesten duhovnik in velik častilec Marije. Za dobra dela naj mu Bog podeli v večnosti svoje plačilo, mi ga pa ohranimo v lepem spominu!

Velik požar pri Kranju

V Orehooljah upepeljena kmetiška domačija

Kranj, 20. decembra.

Orehovlje so majhna vasica med Britofom in Predoseljami ob desnem bregu Kokre.

Ansova domačija je ob cesti. Goreti je prišlo v noči od ponedeljka na torek okrog 3 zjutraj. Nihče pa ne ve, kako je ogenj nastal in kje. Radi opeke in radi snega oženj tedaj dolgo časa ni mogel dobiti duška skozi streho, zato je pa s tem večjo silo poiskal izhod po podstrešju in v kratkem času zajel vse podstrešje na gospodarskem poslopju in na hiši. Bil je strašen prizor, ko je zagorelo vse poslopje v dolžini skoro 50 m. Panika je zavladala v vasi, ko je oženj vrgel ljudstvo iz globokega spanja sredi noči. — Prvi so prihiteli na kraj požara sosede Celar, Tabr in Fende, ki so spustili živino iz hleva in prašiče iz svinjaka. Rešili so tudi starega Ansovega očeta, ki je spal v hlevu in bi se bil skoro zadušil. Izmed domačih je oženj prva opazila stara mati, ki je zagledala zunaj krvavo zarjo in se je vsa v strahu splazila ven na dvorišče, kjer je oženj divjal z nebrzdano silo in je bilo pri reševanju že nekaj ljudi. Hitro je sklicala domače, da so se rešili. Gospodarja ob času požara ni bilo doma. Odešel je že v ponedeljek opoldne na Zirovnico in se je vrnil domov v torek popoldne ter našel v razvalinah vso domačijo.

Sosede, ki so prihiteli na pomoč, so najprej gasili z vaškimi cevmi napeljanimi na vodovod. Radi mraza so pa vse cevi popokale. Iz Britofa so prihiteli gasilci, iz Predoselj pa nekateri posamezniki. Mraz je otežkočeval gašenje. Iz gospodarskega poslopja so poleg živine rešili samo en voz, iz hiše pa pohištvo. Vse drugo je postalo plen ognja. Zgorela je vsa krma za živino, vozovi, vse orodje, motor, slamoreznica, mlatilnica, cirkularka, vsa oprema, na hiši je zgorela vsa zaloga žita. Smrtonovarna je bila borba z ognjem, mrazom, dlmom in

so na cerkvi postavili nova okna, je postala kamniška farna cerkev ena najlepših v škofiji.

Po smrti zaslužnega Ivana Lavrenčiča je bil dne 8. aprila 1930 imenovan na njegovo mesto dekan g. Matej Rihar, ki neutrudljivo deluje za čast hiše božje in blagor svojih faranov. Prihodnje leto bo kamniška fara slovesno praznovala 200-letnico posvečenja farnе cerkve in 25-letnico njene prenovitve. K obema obleticama se lahko priključi tudi praznovanje 700-letnice, odkar je cerkev na Šutni kamniška farna cerkev. Ne dvomimo, da se bodo Kamničani radi spomnili slavne preteklosti mesta in farnе in znali združiti vse tri častne jubileje fare v lep in slovesen praznik, pomemben ne samo za Kamnik in obsežno kamniško faro, ampak tudi za velik del okraja, ki je včasih spadal pod kamniško faro.

snegom. Posrečilo se je ohraniti vsaj strop nad glavno izbo, da bo družina lahko doma stanovala. Zalostni bodo zanj božični prazniki in žalostna letošnja zima, predno zraste nov krov nad hišo.

Snedec je imel gospodarsko poslopje prav lepo urejeno in prenovljeno. Za vse skupaj je bil zavarovan za okroglo 100.000 Din, škoda pa je krita le delno, kar se razume, saj je razen nekaj rešenega pohištva vse pogorelo.

Stara mati je pripovedovala, da je to že četrti požar pri Ansovi hiši, odkar ona pomni. Pred 45 leti je živel v vasi slaboumen fant, ki je drugo za drugo požgal vse hiše v vasi, da nobena ni stara več ko 60 let. Kdor se mu je količkar zameril, temu je požgal. Dolgo časa ga niso mogli izslediti. V tem oziru so tedaj Orehovlje zelo nesrečna vasa.

To je letos v predaški fari že sedmi požar. Kaj je neki vzrok tako številnim požarom?

★

Due žrtvi mraza

Ljubljana, 21. decembra.

Ljubljanski reševalci so morali danes dvakrat reševati žrtve mraza. Prvič so bili dopoldne poklicani v Zalog, kjer se je na železniški progi ponesrečil 25 letni snazilec voz Franc Loboda, doma iz Podgorice pri Dolu. Loboda je čistil spenjala med vagoni ter bi moral zavirati potegniti zavoro. Zavora pa ni učinkovala, ker je vagon drsel po zamrzlih tračnicah, tako da je spenjalo razmesarilo Lobodi desno dlan. Loboda je bil prepeljan v bolnišnico. Za delo bo dalj časa nezmožen.

Se huiša nesreča pa se je pripetila drugi žrtvi mraza. Je to 23 letni brezposelni kleparski pomočnik Angelo Korčec iz Cerknice Korče se je nameraval prethotapiti čez mejo v Postojno, toda na skriti poti ga je v snegu doletela nesreča. Okrog nog je imel namreč ovitih preveč cunji, ki so zamrzile in Korčec se ni mogel rešiti iz ledenega oklepa. Zamrzili sta mu obe nogi. Ljudje so ga našli vsega prezeblega in obupno tožečega v snegu, k sreči še na naši strani. Prenesli so ga na Rakek, odkoder je bil danes prepeljan v Ljubljano. Z glavnega kolodvora v bolnišnico ga je prepeljal reševalni avto. Ubogemu Korčecu bo treba najbrže amputirati obe nogi.

Poizvedovanja

Kirinič Marija, Ljubljana VII., Jernejeva c. 1, prosi one, ki so bili dne 13. ali 14. marca 1917 na vojaškem pregledu v Mestnem domu, naj ji javijo, če kdo ve, kako sta bila razrešena Ludvik Kirinič in Iz. Kovačević.

Liubljanske vesti:

Ljubljana - važno letalsko središče

Ljubljana, 21. decembra.

Včeraj smo poročali o uspelem obnem zboru ljubljanskega Aerokluba. Na obnem zboru je podal tisk g. ing. Kuhelj obširno poročilo, katerega detajli so splošno zanimivi, zlasti odstavek, v katerem govori o bodočem razširjenju letalskega prometa v Ljubljani in o osnovanju novih letalskih zvez.

Po otvoritvi letališča se je pričel redni zračni promet iz Ljubljane ter smo najprej dobili redno zvezo z Zagrebom, Belgradom, Skopljem do Soluna in s prestopom v Zagreb, oziroma Belgrad proti severu ali vzhodu. Kasneje je Aerograd otvoril 14-dnevno poskusno zvezo med Ljubljano in Suškom. Ta zveza je imela popoln uspeh in so bila vsa mesta skoraj vedno že par dni prej zasedena.

V prihodnjem letu dobimo poleg redne zračne zveze z Zagrebom tudi zvezo s Sarajevom, ker bo letel avion iz Zagreba čez Sarajevo v Belgrad. Dalje se bo prihodnje leto otvorila zveza s Celovcem in od tam na Solnohrad. V Celovcu bomo mogli prestopiti na Dunaj, Prago in severna mesta, ali pa za Benetke—Rim—Afriko. V Zagreb, Belgrad moremo prestopiti za Češko,

Madjarsko, Romunijo, Turčijo, Grčijo in še daleč do Azije, Južne Afrike in Avstralije. Seveda ostane tudi redna zveza s Suškom, morda bo uvedena celo dvakrat na dan v vsaki smeri. Deloma neposredno, deloma pa posredno bodo mogli torej ljubljanci v najkrajšem času z letalom potovati v vsa večja mesta sveta.

Manjka samo še neposredna zveza z Dunajem in Trstom, tako da bi Ljubljana postala nekakšen center za južnovzhodno Evropo. V teku let pa nedvomno pride tudi do teh zvez. Zveza Dunaj—Rim bo nekoč nedvomno šla čez Ljubljano. S primernim letalom bo mogoče dospeti iz Ljubljane v Trst v 45 minutah, pri čemer je že vračunan čas, ki ga porabimo za dovoz in odvoz z avtomobilom na in z letališča do središča mesta. Pričakovati je tudi, da prične v kratkem voziti vodno letalo s Sušaka dol k dalmatinskim mestom in bomo mogli priti že v dobri poldrugi oziroma dveh iz Ljubljane v Dalmacijo.

Samoočebni umetno bo razvoj letalskega prometa le še dvignil ugled Ljubljane, olajšal stike s svetom ter bo naše mesto postalo to, kar po svoji zemljepisni legi zasluži — važen vozil v mreži letalskega prometa.

Solidno blago za solidne ljudi

po solidnih cenah. To je princip naše posredstva. — Veliko število doigletnih odjemalcev potrjuje njegovo pravilnost.

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova c. 3

Kaj bo danes?

Drama: Zaprto.

Opera: Zaprto.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjani trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4.

★

○ Koga ne zanima notranji svet pri velikih znanih pisateljih svetovnega slovesa? Radi bi zvedeli, kaj mislijo in kaj sodijo moderni umetniki, pisatelji in pesniki o temeljnih vprašanjih življenja. Na to nam bo odgovoril predavatelj p. dr. Roman Tominec na predavanju, ki ga priredi Leonova družba drevi ob 8 v verandni dvorani hotela Union. Tema je interesantna, ki zanima slehernega inteligenta, zato smo prepričani, da bodo udeleženci, ki se predavanja udeležijo, našli zadovoljivega odgovora na zgoraj vprašanje.

○ »Čvrček za pečko« v Rokodelskem domu. To leto božično igro, ki družijo v sebi resnobo in veselje šaljivosti, bo vprizorilo Rokodelsko društvo na praznik sv. Stefana, 26. dec. t. l. ob pol 8 zvečer. Domačnost in toplota ljubezen diha iz dela. V treh dejanjih se odigrava pred nami življenjska zgodba dobre Dodke in njenega moža, dalje nesrečnega Caleba in njegove hčere, slepe Berte, ki udano nosita tekočo življenja, zaupajoč v božjo dobroto. Nadvse lep je pa konec, ki je najsigurnejše zagotovilo, da vedno slavi zmago dobrote in ljubezni. — Zanimanje za predstavo je izredno veliko. Predprodaja vstopnice je na praznik 26. dec. t. l. od 12 dop. v pisarni Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12-1.

○ Novi Oblastni odbor Narodne Odrbane se je na svoji prvi seji konstituiral takole: Predsednik: Dr. Cepuder Josip; podpredsednik: Kokoli Franjo; tajnik: Matelič Miroslav; blagajnik: Kobenter Franc, zastopnik Omladine: Sancin Boris. Vsi imenovani tvorijo eksekutivno novo Oblastnega odbora NO, ki je že prevzela svoje posle.

○ Mestna občina ljubljanska bo izdajala revijo »Kronika«, ki se bo bavila z vsemi sodobnimi in zgodovinskimi vprašanji. Sodelovali bodo najuglednejši znanstveniki, književniki, slikarji, glasbeniki in arhitekti. Obsegala bo po 120 strani velike kvadratne oblike, tiskana bo na najboljšem papirju. Poleg ilustracij med besedilom jo bodo krasile slike v bakrotisku in večbarvne priloge. Izhajala bo štirikrat na leto. Revija bo stala celotno 60 Din, polletno 30 Din in četrtletno 15 Din. Naroča: Uprava revije »Kronika«. Brez dvoma bo to naša najboljša revija, zato jo vsem toplo priporočamo.

○ Občni zbor Združenja rezervnih častnikov, ki bi se mel vseliti danes, v petek 22. t. m., je iz tehničnih razlogov preložen na 28. t. m. ob istem času na istem mestu in z istim programom.

○ Šolski zobni ambulatorij ne bo posloval med božičnimi dnevi od 23. do 28. decembra. Med

ostalimi počitniškimi dnevi naj se javijo k zdravljenju zob vsi oni dijaki in učenci, ki do sedaj vsled poka niso mogli prihajati v ambulatorij.

○ V zadnjem času so bile v nočnih urah nekaterim tvekanjem napisane table odnosno reklamni napisi poškodovani, bodisi da so bili s črnilom zamazani, bodisi tudi raztrgani. Tako in slična dejanja so v nasprotju z določili o čiščenju tuje lastnine in morejo škodovati ugledu mesta, vsled česar policija svari vsakogar in vse pred ponovitvijo opisanih dejanj, ker bodo sicer občutili posledice policijske in sodne kazenskega progona.

○ V spomin večnemu mladeniču. Mesto venca na grob Tančica Viktorja so nabrali njegovi prijatelji pri Strajzelu za mestne reveže 1000 dinarjev. V teh težkih časih je tako visoka vsota zadosten dokaz, kako priljubljen je bil pokojni.

○ Sirena proti tujim letalom. Včeraj ob 12 so poskušali na dvorišču tvrde Brown-Boweri novo sireno, ki naj bi služila za opozorilo prebivalstva pred tujimi sovražnimi letali. Poskusi so deloma uspeli ter se bodo jutri nadaljevali. Ko bo sirena temeljito preizkušena, jo bodo montirali na nebotičniku. Njen glas se bo slišal 12 km daleč.

ZA DARILA OKAZIJSKA PRODAJA najfinijejšega pisemskega papirja v kasetah Iv. Bonč, Ljubljana

○ Trije tiri na Vodnikovem trgu. Začuden opazovalci so včeraj strme gledali, kako so delavci pričeli kopati na Krekovem trgu temelje za tretji tir, ki bo tekkel v loku izven normalnih tirov. Ta tretji tir je namenjen za izogibalnice, zlasti pa za rezervne vozove, ki jih bo treba včasih ob večjem prometu več postaviti na progo. Tir bo tekkel tik ob žilvinskem trgu in bo družba uvedla posebne vozove, s katerimi se bodo mogle peljati gospodinjice s trga, ne da bi hodile daleč do postaje. Enak stranski tir za rezervne vozove je že pri vojašnici pred tovornim kolodvorom.

○ Preiskava proti vlomilski tolpi. Poročali smo o dramatični aretaciji vlomilca Silvestra S. v ruskih barakah, ki ga je policija osumila, da je vlomil v Seagnetijevu trafiko v Metelkovi ulici. Stražnik je še isto noč zasledoval dva druga vlomilca, ki sta trkala pri Silvestru na okno, pa sta pobegnila. Policija pa je ta dva vlomilca kmalu aretirala, namreč nekega Milana B. in Stanka Z. Policija je ugotovila, da je s tem aretirala tri glavne člane nevarne vlomilske tolpe, ki je izvršila celo vrsto vlomov in tatvin po mestu in okolici. Nevarna pa je bila zlasti tuj kurentini. Vlomilci so prav dobro živeli ter so se z ukradenimi ječami izvrstno gostili. Policija je aretirala tudi tri ženske, ki so se udeleževale teh vlomilskih pojdov. Policija še nadaljuje s preiskavo, zlasti pa išče še ostale člane vlomilske tolpe.

○ Zopet dva vlomila. Neznani vlomilec je odnesel iz stanovanja trgovca Milana Skaberneta na Mestnem trgu železno kaseto, v kateri je bilo 300 ključev. Skaberneta trpi 2000 Din škode. Na Borštnikovem trgu so neznan vlomilec vlomili pred dnevi v kuhinjo gostilne Josipa Birka ter odnesli več jestvin ter nekaj cigaret in za okoli 400 Din drobiža. Skupno trpi Birk 800 Din škode.

Kulturni obzornik

Slovenska sodobna lirika

Dasi je pri nas izšlo letos lepo število pomembnih in dragocenih književnih del, nismo menda nobene knjige pričakovali nestrpnijeje kakor »Slovenska sodobna lirika«, ki je bila napovedana v zbirki »Kozmos« (Jugoslovanska knjigarna). Sedaj, ko je težko zaželenja antologija izšla, lahko z veseljem ugotovimo, da smo z njo zares dobili knjigo trajne literarne vrednosti. Priznati moramo, da je delo tako v vsebinsko-literarnem kakor v oblikovno-tehničnem pogledu lepo uspešno.

Antologija slovenske sodobne lirike je bila že nekaj časa živa kulturna potreba. Lirika je nedvomno najbogatija veja naše književnosti, njen ovet in naš ponos. V njej se je stvariteljski napor slovenskega duha pognal najvišje in v njej se je najbogatije razodela ritmična lepota naše materine besede. Če kje, Slovenci v liriki ne zaostajamo ne samo za najnaprednejšimi, marveč tudi za največjimi narodi na Marsiko izmed nas se tega niti ne zaveda, zakaj sprito naglega razvoja naše moderne lirike je bilo večini že davno več ali manj nemogoče, spremljati njeno pota ali imeti pregled čeznjo. Ze iz tega razloga je bil tak izbor za današnji čas nujen potreben.

Toda ta literarni in narodnostni ozir ni edino, v čemer moramo videti aktualnost pričujoče antologije. Danes, ko v duševno razdvojenem svetu vlada gola stvarnost in ko so naše misli le prevečkrat obrnjene izključno v svet materialnih dobrin, se zdi tak izbor pesmi kakor opomin, da obstaja poleg njega tudi še višji svet duhovnih vrednot. Urednik zadaj v »opombi« izredno poudarja misel, naj bi bila pričujoča antologija predvsem nekaka Knjiga ur, ki naj bi duhovno sprejemljivega bralca v trenutkih zbranosti vodila skozi svet lepote k virom lastne sorošene človečnosti.

Po obsegu predstavlja antologija pesniški razvoj skorajda štirih desetletij in prinaša izbor našega liričnega ustvarjanja v tem obdobju. Ta izbor »hoče« podati sliko pesniškega ustvarjanja od tako zvane »moderne«, ki jo zastopajo Kette-Murn-Cankar-Zupančič, pa do najnovejših dni. do zadnje stiline struje, v kateri se že javljajo precej določeni obrisi »nove stvarnosti«. V vsebinsko-idejnem pogledu pomeni ta lirika, katere prvi začetki segajo pod konec minulega stoletja, prepoved slovenskega idealizma; oblikovno-izrazno pa predstavlja stiline struje impresionizma ali dekadence, nove romantike ali simbolizma, ekspresionizma in nove stvarnosti. Vse to kaže, da ves ta razvoj ni bil brez notranjih nasprotij. Zlasti je vidna razlika med predvojnim in povojnim rodod, zakaj v njuni različnih stilih, impresionizmu in ekspresionizmu, se zrcali tudi avtoritativni nazor obeh generacij: individualizem in kolektivism. Ta nasprotja niso vidna samo motivno in vsebinsko, ampak prav tako izrazno in stilno. Impresionist je oblikovalec enkratnega, trenutnega osebnega nastančenja; ekspresionist je nasprotno glasnik obče človeškega. Zaradi tega je za pesnika prve smeri značilna muzikalnost besede in slikovitost podobe, medtem ko pri izrazno sredstvo povojnega lirika vizija in simbol. Obveva struina pa je skupno to, da povdarjata lirika nasproti objektivnosti. Toda med tem ko je impresionistu važen vtis, osebno doživljanje notranjega, gro ekspresionistu za doživljanje notranjega, za videnje in izraz nevidnega sveta. Kar pa je za vsa moderna lirika najbistvenejše, je dejstvo, da razvoda svoj vsebinski svet ne programsko-idejno, marveč umetniško-stvariteljsko. Le tako nam je razumljiva visoka estetska vrednost te moderne lirike — v nasprotju s pesništvi nacionalistične in formalistične smeri.

Antologija vsebuje izbor pesmi štiridesetih slovenskih lirikov (LII in 242 strani). Zastopani so sledeči avtorji: Albrecht Fran. Albrecht Ivan, Bevk France, Cankar Ivan, Debeljak Anton, Eller Fran, Fatur Bogomil, Glaser Janko, Golar Cvetko, Golja Pavel, Gradnik Alojz, Gradjen Igo, Gapan Alfonz, Jare Miran, Kette Dragotin, Klopčič Mile, Koebek

Mariborske vesti:

Središče občinskega socialnega skrbstva

Vogal Strossmajerjeve in Slovenske ulice se izpreminja s preurejanjem bivšega banovinskega Dečjega doma v nekakšno centralo občinskih socialnih ustanov. Dela na preureditvi posloplja so že skoro dovršena in v kratkem se bo opremila tudi notranjost, da bo posloplje še pred zaključkom leta pripravljeno na vselitev mestnih hiralcev. Bivši dečji dom je sedaj zvezan z dosedanjim hiralnico v Slovenski ul. 40. ter tvori obe posloplji celoto. Izvršene so mnoge preureditve. Poleg povečanja hiralničnih prostorov za 60 novih postelj se je preselila v nove prostore tudi Ljudska kuhinja, ki je sedaj ločena od hiralnične kuhinje. Ljud-

ska kuhinja bo služila v bodoče samo prehrani revnejših slojev, ki bodo dobivali hrano po izredno nizni ceni ter brezposelnim, za katere skrbi pomožna akcija. Poseben prostor se v tem posloplju preurejuje za ogrevalnico, ki pa bo letos namenjena le za one, ki nimajo lastnega doma. V neposredni bližini se gradi tudi Delavski dom, v katerem se bo nahajala Borza dela, kasneje tudi ogrevalnica in drugi prostori, namenjeni delavstvu. Skupina vseh teh posloplj: delavskega doma, hiralnice in bivšega dečjega doma, bo tvorila na ta način enotno središče občinskega socialnega skrbstva.

○ Mariborski časnikiarji so priredili te dni zaslužnemu predsedniku mariborskega časnikarskega kluba in glavnemu uredniku »Maribor« Zeitung. Udu Kasperju priručni prijateljski večer ob priliki, ko obhaja desetletnico glavnega uredništva. Ob tej priliki je podžupan R. Golouh poudarjal, da delovni jubilej 10 let številčno ne predstavlja veliko, da je pa 10 let neprekinenega časnikarskega delovanja vse drugačnega pomena kakor je na pr. takšna obletnica v drugih poklicih, ki ne zahtevajo toliko živčnega napora in vztrajnosti. Urednik dr. Fran Valovec mu je v imenu polnoštevilno zbranih stanovskih tovarišev izročil umetniško izdelano priznalo diploma.

○ Sveža gomila. V starosti 62 let je umrla zasebnica Frančiška Schwarzer. Blag ji spomin!

○ Gozdni božičnih drevesc na novem delu Glavnega trga se je razrastle že v pravcati gozd. Cena drevesc pa je še vedno znatna, ker se dobi za kovača jedva šibka sadika. Radi tega se dosej tudi še ni mogla razviti posebna kupčija.

○ Činžati! Od Stefanovega naprej smuk! Tečaj SSK Maratona. Dilcel Smu-u-uk!

○ Most na otok bodo zgradili. Izvršitev železnih konstrukcij pri gradnji mostu na lok na Mariborski otok je oddana tukajšnji Splošni stavbni družbi. Izvedba zemeljskih in betonskih del bo še razpisana. Stroški za postavitev mostu so proračunani na 800.000 Din.

○ Po zgledu Prage. Zveza brezposelnih izobražencev bo postavila na Trgu svobode veliko božično drevo, ki ga bodo razsvetljevale električne žarnice. Od drevesu se bodo pobirali prispevki za brezposelne. Na ta način se pripravila malo božičnega veselja brezposelnim.

○ Diplomirana učiteljica, revnih staršev, brez posla, bi si rada pomagala skozi življenje kot domača učiteljica, oziroma vzgojiteljica, pa tudi z instrukcijami. Naslov v upravi na Koroški 1.

○ Blago srce. Za revno vdovo s šestimi nepreskrbljenimi otroci je daroval tukajšnji trgovec Kovač na Frankopanski cesti 10 kg moke in 2 kg sladkorja. Bog plačaj!

○ Na zlato nedeljo bodo mesarji prodajali meso ves dan.

○ Tudi v Mariboru klub literatov. Precej je književnikov v Mariboru, pa doslej niso bili organizirani. Včeraj zvečer pa so imeli ustanovni sestanek kluba mariborskih književnikov v tukajšnji Grajski kleti.

○ Mariborske zanimivosti so vsako leto zbrane v »Mariborskem koledarju«, ki ga izdaja Nabavljana zadruga državnih namestencev v Mariboru. Letošnji koledar je izšel te dni in vsebuje poučne članke o mariborskih stvarih. Med drugim imata svoje prispevke prof. Baš in znani planinski pesnik Lude Zoržut. Sila duhovit je spis o pohorski vzpenjači.

○ Marijadvorska pasma. V tukajšnji Vinarski in sadjarski šoli je bilo v sredo ustanovno zborovanje zveze živinorejskih rodovniških organizacij, ki so se ga udeležili zastopniki zadrug iz Studence, Slovenske Bistrice, Gornjega grada, Mozirja, Šoštanj, Velenja, Sv. Florijana pri Dolici, Šmartna pri Slovenjgradcu, št. Janja pri Dravogradu in Dravogradu. Zveza se je osnovala v svrhu pospeševanja vzreje marijadvorske pasme na osnovi zakonitih selekcijskih odločb. Za zvezeznega predsednika je bil izvoljen Anton Rogina iz Podgorja pri Slovenjgradcu.

○ Sreča v nesreči. Radi izrednega mraza je zamrznila ob bregovih tudi struga Drave. Priložnost je izrabilo nekaj drznih fantičev za drsanje po tankem ledu Malemu 11 letnemu Kotniku pa se je pod Ruško cesto led udrl in fant se je znašel kar naenkrat skoraj do pasu v mrzli vodi. K sreči se mu je nezgoda pripetila na dovolj plitvem mestu, da je lahko sam izkobil iz vode, drugače bi bil dogodek zanj usoden.

○ Radi smrti hčerke na zatožno klop. Dne 30. junija 1928 je utonila v Dobrenju dve in pol letna hčerka poseznika Lipovža iz Dobrenje v mlaki,

oddaljeni 30 korakov od hiše. Po nesreči je Lipovž mlako ogradil. Ograja pa je sčasoma razpadla, kar je postalo usodno. Dne 9. julija 1933 pa je začela dveltna hčerka Frančiška v isto mlako ter utonila. Včeraj sta se zagovarjala pred okrožnim sodiščem poseznik Lipovž France in njegova žena Marija, obdolžena malomarnosti varstva svojega otroka. Ker nista imela mlake zavarovane, sta bila obsojena vsak na štiri mesece zaporu, pogojno na tri leta.

Celje

○ Odhod predsednika upravnega sodišča iz Celja. Gosp. dr. Ivan Vrtičnik, ki je bil predsednik upravnega sodišča v Celju od njegove ustanovitve do svoje upokojitve dne 6. oktobra t. l., je zapustil Celje in se preselil v Ljubljano. Radi svoje ljubeznivosti in ustrežljivosti proti vsakomur gotovo ni zapustil v Celju nobenega sovražnika, pač pa mnogo prijateljev, ki se ga bodo vedno radi spominjali in ga ohranili v najlepšem spominu. Želimo mu iz vsega srca, da bi svoji pokoj v Ljubljani užival srečno in zadovoljno mnogo let.

○ Umrla sta v Gradcu, kakor poroča tukajšnja »Deutsche Zeitung«, prof. dr. Hugo Wertheim, bivši profesor zgodovine na celjski gimnaziji in eo-ustanovitelj bivšega nemškega dišijskega doma, ter lekarnar Adolf Marek, nekdanji lastnik lekarnar pri »Orlu«.

○ Pregled blagajne davčne uprave v Celju. Odposlanec dravske finančne direkcije v Ljubljani, ki vrši pri tukajšnji davčni upravi nenadni pregled blagajne imenovanega oblastva, je naprosil mestno načelstvo za sledečo objavo: »Davčni zavezanci mesta Celja se naj zglase, ako hočejo, do 24. t. m. med uradnimi urami pri davčni upravi v Celju in prinesejo s seboj davčne knjižice, pobornice in poštne položnice, da se zamore odposlanec dravske finančne direkcije prepričati o pravilnem knjiženju pri davčni upravi.«

○ Darovi Vincencijevi konferenci. Sorodniki pokojne gospe Mare Marinc so darovali v počastitev njenega spomina konferenci 200 Din. Gosp. trgovec Anton Fazarinc je daroval konferenci 200 kg fižola, gosp. trgovec Jakše pa živil v vrednosti 80 Din. Vsem darovalcem se odbor najlepše zahvaljuje.

BONBONIERE krasne, sveže, fine desertne bonbone in božični nakit v trgovini ANTON FAZARINC - CELJE

○ Iz občinske seje okoljske občine. Načelnik cestnega oddelka gosp. Hrstnik je poročal, da se je za ureditev in posipanje cest že oziroma se še bo porabilo 175 m³ gramozu. Občinski odbornik Mihelič je k temu poročilu pripomnil, da morajo biti ceste v dobrem stanju, ker okoliška občina ni kaka hribovska, temveč predmetna in mestna občina, zato morajo temu odgovarjati tudi ceste, kar je posebno važno iz tiskoprometnih ozirov. Občinsko gospodarstvo se vedno pozna po cestah. Dobre ceste so znak dobrega občinskega gospodarstva. Gosp. Mihelič je tudi predlagal, naj se uredi zadeva pri Oblakovi hiši na Miklavškem hribu, kjer je plaz napravil precej škode. Za personalni odsek je poročal gosp. Gorečan. V domovinsko zvezo je bilo sprejetih, ker so izpolnili vse pogoje, 36 prosilcev, 6 je bilo pa odklonjenih. Prebivalci Košnice in Lisc so napravili vlogo na občino, v kateri prosijo, naj občina posreduje na merodajnih mestih, ker se je divjačina v revirju gosp. Rakuscha zelo razpasla in dela posestnikom občutno škodo. V tej zadevi se bo občina obrnila na okrajno načelstvo. — Pri občini je dosedaj prijavičenih 177 družin s 748 družinskimi člani ter 112 samcev, skupaj 860 oseb, ki trpe zaradi brezposelnosti. Sklenjeno je bilo, da bo podpirala okoliška občina samo v občino Celje okolico pristojne.

loti dober in da antologija tako predstavlja pravo podobo slovenske lirike. Da nosi delo tudi pečat uredniške osebnosti, je samo ob sebi umetno in spada bistveno k značaju vsake antologije. Pri izbiri pesmi je bil uredniku »merodajen« predvsem estetski kriterij formalne dognanosti in prozornosti ter vsebinske polnosti in pristnosti.

Tega načela se je v splošnem strogo držal; vendarle se zdi, da je tu in tam nekoliko preveč upošteval merilo stilne pomembnosti, in bi bil potem kakor lahko nekaj pesmi še izpuštil. Ako nista bila upoštevana na primer Vladimir Levstik ali Tine Debeljak, bi bilo želeli, da bi bil urednik izpuštil še tega in onega, oziroma da bi bil pri izbiri še strožji. Toda vse to so vprašanja, ki se jim nobena antologija ne more izogniti. Urednik v opombi sam priznava, da bi se dalo število v antologiji zastopanih avtorjev »prav tako nekoliko zmanjšati kakor zvečati, ne da bi se podoba slovenske lirike bistveno spremenila.« Po našem mnenju bi bilo prvo vsekakor boljše kakor pa drugo.

Antologija napravi tudi po elegantni opremi in velikem tisku nadvse ugoden vtis. Priložen ji je album slik vseh zastopanih avtorjev.

Lepše knjige za božič nismo mogli dobiti, kakor je »Slovenska sodobna lirika«. Knjiga pesmi! Urednik pričujoče antologije je nekoč označil pesem s temi-le besedami:

»Pesem: ne klasifikacija besedne umetnosti, temveč — zadnje sladkosti njene in naše simbol sveta...«

V njej stoji ko v blisku sveta pred nami, da se uzmemo v svoji zadnji dalji, a se isti hip že vrnemo iz nje kot romar, ki je pokleknil na koncu sveta v templju najbolj sinjem...

Beseda: obrisa kot slika, neskončna kot muzika. Obsejaliva kot kip, nezgrabljiva kot soj. Dih krvi, smehljaj od zvezd...«

Da, to je pesem. Boljše bi pač nihče ne mogel označiti pričujoče antologije, iz katere bo slovenski človek pač še po mnogih letih razbirati in podoživljati pota in sanje naših poetov. — France Vodnik

Trojanski umor in drugo

Ljubljana, 21. dec.

Sodna preiskava proti morilec posestnika Valentina Trdine iz Podmil pri Blagovici, okraj Kamnik, je končana. Preiskovalni sodnik je obširen spis predložil državnemu tožilstvu, ki bo sedaj sestavljal obtožbo. Zaradi kvalificiranega umora bodo obtoženi Jože Herle, Antonija Trdin, žena umorjenega, in Anton Trdin, pokojnikov brat. Vsi so bili kmalu po umoru aretirani in 19. oktobra pripeljeni v ljubljanske preiskovalne zapore. Kakor znano, so v nedeljo 14. oktobra letos pod Trojanskim klancem našli umorjenega marljivega in vestnega posestnika Valentina Trdina. Sum je takoj padel na sorodnike odnosno ženo ter so orožniki vse tri kmalu izsledili in jih aretirali. Vsi dejanja priznavajo, krivdo pa zvrčajo vsak na drugega. Računati je, da se bo kazenska razprava vršila v začetku februarja prihodnjega leta pred velikim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča.

Kamniško okolico zanima še drug velik kazenski proces. Tragična smrt posestnice in gostilničarke Ivane Rakefove v Tunjski mlaki je lani vzbudila splošno senzacijo. Rakefova je bila 28. aprila lani najdena mrtva v gostilniški sobi. Sprva so mislili, da jo je zadela kap in da je umrla naravne smrti. Pozneje pa je prišlo na dan, da je bila zadušena, torej umorjena. Njen sorodnik Vom-

berger in čevljar Hafner sta že prejela pred sodiščem svoje plačilo. Kot glavnega morilca pa sta oba pred sodiščem označevala prolejšega tiho-tapca Ivana Košnika, ki je bil pravočasno pobegnil čez mejo v Avstrijo, a so ga letos avgusta prijeli in odvedli v ljubljanske zapore. Proti njemu je uvedena preiskava zaradi umora Rakefove. Košnik pa se sedaj v preiskavi zagovarja, da on osebno ni umoril starke. Na Vombergerjevo prošnjo je le preiskrbel strihlin, ki ga je Vomberger pomešal v črno kavo ter jo dal izpiti starici. Preteklo soboto je odšla posebna sodna komisija pod vodstvom sodnika g. Viktorja Prohinarja v Tunjsko mlako. Tu so izkopali truplo pokojne Rakefove. Po 20 mesecih je bilo truplo še dokaj ohraneno. Zdravnika dr. Ivan Suher in dr. Bežić sta truplo raztelesila in iz drobovja odnosno mehura vzela vse vsebino ter jo spravila v posebno posodo, s katero se je sodna komisija vrnila nazaj v Ljubljano. Preiskovalni sodnik je sedaj vsebino izročil fiziološkemu inštitutu medicinske fakultete, da tam fiziologi-kemiki preiščejo vsebino in nato predložijo sodišču svoje mnenje, če se nahaja med vsebino strihlin, ki se navadno dalj časa ohrani v človeškem drobovju. Od te kemično-fiziološke preiskave je odvisno, v kakšno smer bo krenila preiskava proti Košniku, ki se nahaja v preiskovalnem zaporu.

Viharji na suhem in na morju

Nad Primorjem je te dni divjalo pravo orkansko vreme. Kljub temu pa se je parniški promet normalno razvijal in so imeli pa-niki le majhne zamude. Hujše pa je trpel železniški promet na progi Sušak-Zagreb. Najhujše je bilo blizu Lokev ter je brzovlak, ki bi moral priti ob pol 2 ponoči, je došel šele drugi večer ob 9. Skoraj povsem ukinjen pa je tovorni promet. Na liskih progi je proga prehodna samo do Gračana, dalje pa je popolnoma zatrpana. Pač pa so se obdržale telefonske in telegrafске zveze. Ustavljen je tudi avtobusni promet. Prekinjena je poštna zveza med Sušakom in Kastvom.

Nad vso severno Dalmacijo vlada najhujši mrz, kar ga doli poznajo, namreč —6 stopinj Cel. Šibenške ulice so polne snega ter so tla močno podelenela. Zamrznilo je tudi bližnje jezero v Jadrtovcu, kar se le redkokdaj zgodi. Šibenški trg je zelo šibek, ker je prišlo v mesto le malo kmetov.

Zadnje dni je na morju divjal orkan. Še pred šestimi dnevi je iz Zlarina odplulo troje ribiških ladij z 18 ljudmi, toda dosedaj se še ne ve, kakšna je njihova usoda. Iskal jih je tender voine mornarice, ki pa ni mogel ničesar najti. Tudi, če so se zatekli v kakšno zavetje, njihova usoda ni lahka, ker so imeli s seboj hrane samo za šest dni.

ALGOCRATINE

deluje hitro pri vseh vrstah bolečin: migreni, ne-
urajnlj, živčnih blaznih in menstrualnih težkočah.

Dobi se v vseh lekarnah.

Proizvajalca E. LANCOSM PARIS.
Ogl. reg. pod br. 18876 od 30. X. 1983.

Prisilne uprave in sodne takse

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega so-dišča je v novembru zaznamovala le 6 prisilnih uprav raznih zemljišč in podjetij. Gre za celotno svoto 73.051 Din. Pod prisilno upravo je prišlo neko posestvo zaradi 703 Din, drugo pa zaradi 34.529 dinarjev, ostali zneski so manjši. Oktobra je bilo 10 prisilnih uprav za svoto 410.543 Din.

V novembru so vsa sodišča, spadajoča pod ljubljansko apelacijsko sodišče, zabeležila na sodnih takсах 893.641 Din. Najvišji znesek je izka-zalo okrožno sodišče v Ljubljani — 356.885 Din, ostala okrožna sodišča sama pa: Maribor 255.850, Celje 174.142 in Novo mesto 106.762 Din. Posamezna okrajna sodišča izkazujejo tudi velike svote, nekatera pa prav male zneske.

Po čl. 61 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov je bil ukinjen posredovalni postopek in to z veljavnostjo od 4. decembra t. l. naprej. Pri ljubljanskem okrajnem sodišču je bilo letos do tega dne predlaganih veliko posredovalnih postopkov. Oba izvršilna oddelka zaznamujeta takih predlogov 249. Izvršilna oddelka sta v glav-nem ugodišla dotičnim predlogom, mnogo pa sta jih odklonila. Vse do 4. decembra uvedena posre-dovalna postopanja se bodo nadaljevala, načeloma v smislu nove uredbe pa so bili odklonjeni vsi po-sredovalni predlogi, vloženi po 4. decembru. Posre-dovalno postopanje je močno vplivalo na konkurze in poravnave, ki jih vodi okrožno sodišče. Za pri-hodnje leto je v januarju in februarju razpisanih že več dražb hiš, vil in zemljiških parcel v Ljubljani.

— Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugod-je olajšanja. Zdravniški strokovni listi ome-njajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef«-voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri za-breklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju.

Vlom v gostilno

Kamnik, 21. decembra.

Ko je danes zjutraj gostilničar na Grabnu g. Jakob Malovrh vetopil v kuhinjo in v vežo, je obstal prav neprijetno presenečen: vse omare in vsi predali so bili odprti, iz njih pa je izginila nj-hova vsebina. V zgodnjih jutranjih urah so ga obiskali neznani vlomilci in mu odnesli raznih predmetov in živil v skupni vrednosti nad 1500 Din. Zlikovci so se brez dvoma prej dobro poučili o razmerah v hiši in se skrbno pripravili na nezade-ljen obisk. S ponarejenim ključem ali pa z vitrom so odprli dvorišna vrata in se splazili v kuhinjo. Najbrž so vedeli, kje ima gospodinja shranjene ključke od omar, ki stoji v veži. Hitro so jih našli in se lotili z njimi shramb, iz katerih so pobrali vso vsebino. Odnesli so 40 kg avinjske masti, več kosov elanine in mesa, 20 gramofonskih plošč in še več drugih vrednosti. V kuhinji so pregledali posodo in si pogasili žejno s celim loncem mleka, poleg tega pa so odnesli še par novih čevljev. Orožniki so uvedli preiskavo in vse kaže, da bo dovedla do razjasnitve.

Zveza med Liko in Splitom je zaradi zametov pri Zrmanji prekinjena že 10 dni. Položaj pa je od dneva do dneva slabši, ker se vedno mede. Split in druga mesta v južni Dalmaciji imajo zvezo z ostalo državo samo še čez Metković in pa moreske zveze čez Sušak. Pa tudi morje je nemirno in je otežkočen vodni promet. Mnogi parniki se sploh niso upali iz Splita.

V dalmatinski Zagori je padlo meter visoko snega. Povsod v Dalmaciji divja burja in pada sneg. Posebno težek je položaj onih osamljenih vasi, ki se niso dovolj preskrbele s hrano.

Iz Banjaluke poročajo, da je zaradi strašne zime ustavljen ves promet s Primorsko banovino, oziroma s Splitom. Pri Bosanskem Sancu je zmrz-nilo ustje Bosne, vsa reka pa je polna ledenih plošč. Prekinjena je proga med Jajcem in Sara-jevom. V mrazu so zmrznili dosedaj še trije ljudje.

V Slavoniji pa je pričela divjačina zaradi mraza in pomanjkanja hrane zapuščati gozdove in polja ter se približevati ljudskim seliščem. Tako se celo v Osijeku samem pojavljajo pri zunanjih hišah v velikem številu zajci. Policija v Osijeku je aretirala nekega delavca, ker je s svojimi to-varšili organiziral pravi lov na zajce na ta način, da je ščeval pse, ki so zajce preganjali iz elame na polje, kjer so jih v snegu ti lovci po lastni volji lahko lovili.

Koledar

Petek, 22. decembra: Kvatre, Demetriji, Flor, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Marija Zolli. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. — V sredo je po dolgi bolezni mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Simončič. Pokopali jo bodo danes ob ¼4 popoldne. Naj jima sveti večna luč! Zalutočim naše iskreno sožalje!

Ostale vesti

— Važne spremembe valov, dolžin v Nemčiji. V sredo ob osmih zvečer so postaje Berlin, Stutt-gart in München začele oddajati na novih valovnih dolžinah. In sicer je Berlin prevzel v valovni le-stvici mesto Stuttgarta, Stuttgart je zavzel mesto Münchena, München pa dosedanj berlinski val, tako da tabela val. dolžin tih postaj izgleda odsej takole (v oklepajih dosedanje dolžine, ozir. kc, in kw): Berlin 361 (419) m, 832 (716) kc, 100 (15) kw; Stuttgart 532 (361) m, 561 (832) kc, 100 (60) kw; München 419 (532) m, 716 (561) kc, 100 (2 prehodno) kw. Postaje se sedaj lepo slišijo, posebno pa še že dosedaj simpatični München.

— Avtobusna proga Novo mesto—Krško je zopet v redu.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natr-ganih črevih, abscesih, sečnem pritisku, odebelelih tetrah, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, hudem srčnem utripanju, napadnih omotice prinaša uporaba naravne »Franz-Josef«-grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravitev.

— Lepe božične razglednice, fotografije izbra-nih zimskih motivov, je založil lepo serijo priznani pokrajinski fotograf g. prof. J. Ravnik. Razgled-nice-fotografije so okusno izdelane, na lepem pa-pirju ter spominjajo na znane, a mnogo dražje razglednice dr. Dežnerja. Ko človek pregleduje lepe motive iz domačih krajev, se upravičeno čudi, za-kaj segamo po inozemskih izdelkih, ki so nam snovno in idejno — tuji.

— Za opeklinami umrla. Družino trgovca Ni-kole Tešanića v Prijedoru je te dni zadela velika nesreča. Trgovčeva žena Anica se je namreč pre-več približala peči, tako, da so ji plameni vneli obleko. Dobil je hude opekline, za katerimi je še isto noč v strašnih mukah umrla.

— Razbojnik pobegnil v Albanijo. Pred časom je kaznilnica v Zenici izdala tirnico za pobeglim roparjem Jovanom Rašićem, ki je bil zaradi cele vrste zločinov obsojen na smrt. Rašićev beg iz kaznilnice je prav skrivnostni in ga je vodstvo kaznilnice zamašno poskušalo razjasniti. Zakrknjeni zločinec je pustil na dvorišču kaznilnice svoje okove ter skočil čez zid. Kakor so oblasti sedaj zvedele, se je zločinec zatekel v črnogorske pla-nine, odkoder je pobegnil v Albanijo. Sedaj se na-haja pod krivim imenom v Tirani. Naše oblasti bodo zahtevale od Albanije, da ga jim izroči.

— Po nesreči ubil najboljšega prijatelja. Iz Subotice poročajo: V vasi Marionoš se je te dni pripetil tragičen slučaj, ki je zbudil po vsej okolici veliko sočutje. Železniški čuvaj Sveto Bogosavlje-vič je bil najboljši prijatelj Kolomana Harkanja, s katerim sta se sestajala vsaki dan. Te dni je Har-kanja, preden je odšel na nočno službo, prišel k Bogosavljeviču na dom. Ta mu je med pogovorom smel z ramena službeno puško in jo pričel ogle-dovati. Ko je moral Harkanja oditi, je Bogosavlje-vič naj mu puško vrne. Ko mu je dejal Bogosavlje-vič vračati puško, se je ta po neresničnem naklju-ču sprožila in strel je pogodil Bogosavljeviča v prsi. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer pa je na-slednji dan umrl. Pred smrtjo ga je še zaslišal po-ljejski komisar. Kateremu je izjavil, da se je ne-sreča pripetila povsem slučajno in da ne more nikogar okriviti.

— Pri zapeki motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalah, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz-Josef«-grenčice.

Ptuj

Pontonirski bataljon v Ptuju je slavil pretekli tork slovo sv. Nikole. Ob 10 je bila v vojašnici kralja Petra služba božja in rezanje kolača. Tej slovesnosti so prisostvovali razen vojaštva zaslo-pniki vseh oblasti in uradov, razna društva in kor-poracije, ter mnogo ostalega občinstva. Isti dan je praznovan okrajni odbor Narodne Odrbane v Ptuj 25letnico Narodne Odrbane. Proslavitev je bila združena s slavo pontonirskega bataljona in ee je vršila ob 20 v prostorih oficirske čitalnice.

Odbor za splošno in strokovno naobrazbo trgovskega in obrtnega naraščaja v Ptuj priredi na Stefanovo sestanek gospodarstvih in pridobit-nih krogov v Ptuj in okolici Ormož in Ljutomer. Sestanek bo v Narodnem domu v Ptuj ob 9.

Velikodušno darilo. Za ubogo šolsko dečo in občinske reveže je darovala gospa Jospina Rein-hard, znesek 2000 Din. Prisrčna hvala!

Umrl je v Spuhlji pri Ptuju posestnik Anton Kostanjevec v 59. letu starosti. Naj v miru počival

Šoštani

Cankarjeva proslava. Šoštanske združene de-lavske organizacije so priredile minulo soboto zve-čer proslavo v spomin 15letnice Cankarjeve smrti. Na sporedu so bile recitacije pisateljevih del, govor in glasbene točke godbe »Zarje« in pevskoga zbora »Cankar«. Izvajanje sporeda je bilo dostojno spominu Cankarja, manj dostojno pa je bila za-sedena dvorana. Burke in slagerji o lesjakih in garjevih ovcah so bolj privlačni.

»Slovenca«, dnevno in nedeljsko izdajo, mo-rete dobiti v trafikah ge. Valdlave, v trgovinah g. Miloša Kopušarja in g. Grušarja v Dru-mirju.

Smrtna nesreča. V nedeljo so pokopali 62 let-nega Jožeta Skornška, ki je padel s skednja, ko je šel po krmo.

Novo meso

Združenje mesarjev in klobasničarjev v Novem mestu obvešča cenj. občinstvo, da bodo me-sarski lokali v nedeljo 24. t. m., to je pred Božičem in na Silvestrovo, dne 31. t. m. odprte do 3 popoldne. Na Božični dan, na Stefanovo in na Novo leto bodo lokali zaprti. Sprito navedenega se priporoča vsem, da si za omenjene dni meso pravočasno nabavijo.

Pišce

Šolske vesti. S šole v Globokem sta bila pre-meščenca v Koprivnik pri Kočevju pred kratkim g. upravitelj Mikulič Oton in njegova soproga Ida. Vzorna solnika! Teško je bilo slovo od nju. Zlasti je šolska mladina poslavljala od njih s solzami v očeh. Na novem službenem mestu jima želimo obilo sreče, blagoslova in miru! — Za upravitelja na šolo v Globokem je bil imenovan g. Medved Branko iz Pišce, za učitelja pa gdt. Čotič, ki je do sedaj služboval v kraju Murska Sobota. Kdaj bodo pa zasedena še prazna mesta na šoli v Glo-bokem in Pišcah, ni znano.

Kmečka hranilnica in porojilnica v Pišcah se je preselila v novozgrajeno hišo čez cesto ob Ga-silskem domu. Na to opozarjamo vse tiste, ki imajo z njo kaj opraviti. Nove vloge od 1. I. 1934 dalje obrestuje po dogovoru od 3 odstotkov naprej. Tudi so nove vloge po dogovoru na razpolago.

Vino smo skoraj vse prodali. Cena se je sukala od 3—5 Din za liter.

Umrl je Osojnik Ivan, učenec tretjega razreda šole v Globokem. Prav priden in vzgleden učenec. Saj pa je tudi snival kot angelček na mrtvaškem odru. Preostalih naše iskreno sožalje!

Jugoslovanska knjigarna

Za božična ali novoletna darila priporočamo prevode najznamenitejših pisateljev svetovnega slovesa kakor so: Dostojevski: BRATJE KARA-MAZOVI, roman v dveh zvezkih, vezan Din 250; Dostojevski: BELE NOCI — MALI JUNAK, po-vesti in kratak življenjepis pisatelja, Din 10, ve-zano Din 16; Dostojevski: ZAPISKI IZ MRTVE-GA DOMA, roman, 2 zvezka, nevezano Din 24, vezano v platno Din 40; Dostojevski: IDIJOT, roman v 4 delih, nevezano Din 40, vezano v platno Din 70; Tolstoj: ANA KARENINA, roman v 2 zvezkih, Din 200, vezano v platno Din 250; Gogolj: TARAS BULBA, roman, Din 24, vezano Din 40; Sienkiewicz, QUO VADIS, roman v 2 de-lih, nevezano Din 80, vezano Din 100; Sienkie-wicz: SKOZI PUSTINJE IN PUŠČAVO, roman, nevezano Din 40, vezano v platno Din 60; Bul-wer: POSLEDNJI DNEVI POMPEJEV, roman v 2 delih, nevezano Din 24, vezano v platno Din 40. — Vse te knjige ima v zalogi Jugoslovanska knji-garna v Ljubljani.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. dec.: 11 Solška ura: Slavnostna bo-žična oddaja (ženska realna gimnazija), vmes repro-ducirane božične pesmi. — 12.15 Otonod: Faust (reproduc. skrajšana opera). — 12.45 Poročila. — 13. Cas, Donski kozaki pojejo na gramof. ploščah. 18 Smučarska gimnazika (Drago Ulaga). — 18.30 Predavanje ZKD. — 19 Sokolstvo (dr. Maks Ko-vačič). — 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Rudolf An-drejka). — 20 Prenos iz Zagreba (koncert). — 22 Cas poročila, Radio-jazz.

Sobota, 12.15 Reproduc. orgelski koncert. 12.45 Poročila. 13.00 Cas, Češke in romunske na-rodne na ploščah. 18.00 Reproduc. orkestralni kon-cert (resna glasba). Stanje cest. 18.30 Zabavno predavanje (prof. Osiip Šest). 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber). 19.30 Znanji politični pregled (dr. Jug). 20.00 Radio orkester. 20.30 Bo-žične pesmi za sopran in alt, pojeta gđcn. Koren-čanova in Rudolfova. 21.00 Humoristično posne-manje raznih instrumentov. 21.30 Cas, poročila. 21.50 Valčkova ura, izvaja Radio orkester. 22.30 Radiojazz.

Drugi programi

Petek, 22. decembra:

Belgrad: 16 Solistični vokalni koncert. 22 Iz Zagreba. — Zagreb: 20 Klavirski koncert. 21 Sa-mospevi. — Dunaj: 11.30 Radio orkester. 17.20 Schubertove pesmi. 20 Koncert opernega orkestra in solistov (sopran, tenor): Puccinijeva glasba. — Brno: 16 Orkestralni koncert. 20.40 Lahka glasba. 21.30 Duhovne pesmi. — Budimpešta: 13.30 Cigan-ska kapela. 17.30 Samospevi. 18.40 Koncert tria. 19.30 Prenos iz državne opere. — Frankfurt: 19 Beethovnova glasba. 20.10 Koncert ork. in zbora. London: 20.30 Orkestralna glasba. 22.15 Koncert sodobne glasbe (zbor, orkester in solisti). — Milan: 17.10 Komorna glasba. 20.40 Simfonični koncert. — Praga: 17.05 Godalni kvartet. 21.30 Klavirski kon-cert. — Varšava: 15.40 Salonska glasba. 17.10 So-nate. 18.20 Jazz trio. 20.15 Simfonični koncert var-šavske filharmonije.

Sport

Smučanje - najlepši sport

Lepo predavanje znanega sportnika gosp. Draga Ulaga

Prednenočnim je priredil agilni smučarski klub Ljubljana zanimivo predavanje o smučanju, naj-lepšem zimskem sportu. Za to predavanje je po-važil priznanega sportnika in absolutna berlinske visoke šole za telesne vaje, g. Draga Ulaga. Pre-davatelj nam je v teku ene ure povedal toliko za-nimivega in pokazal toliko lepih slik, da mu mo-ramo za njegovo izvajanje samo čestitati. Prav posrečen je bil ta večer, kajti vsak je prišel na svoj račun: izvežban smučar kakor začetnik in tudi nesporniki so bili zelo zadovoljni, saj so videli na številnih slikah bajno krasoto naše zemlje po-zimi. Predavanje je bilo vsekoli zanimivo, zelo aktualno in ne predolgo. Predavatelj nam je v kratkih in jednatih besedah povedal vse, kar mora smučar vedeti. In tako je tudi prav in takih pre-davanj si še mnogo želimo v Ljubljani.

Velika untonska dvorana je bila skoraj po-polnoma zasedena, ko je predsednik SK Ljubljane g. Ant. Gnidovec otvoril predavanje ter predstavil predavatelja. Drago Ulaga je pričel svoje, zelo zanimivo predavanje tako-le:

Ko je skitski princ Anacharsis gledal atenske mladenčce, kako so se rokoborili in bokali, kako so bili brezobzirni v borbi — da kako so bili su-rovji, je zmajeval z glavo in dejal Solonu: Le kaj bo to dobrega prineslo?

Tudi danes se odpirajo stadioni in palestre, smučarski domovi in bokserske dvorane in mladina jih trumoma poseja. Le kaj bo to dobrega prineslo? Sresemann je zmajeval z glavo in dvignil svoj glas, ko je izjavil: aristokracija bicepsa, aristo-kracija mišice ne more in ne sme nadomestiti aristo-kracije duha. In Bernard Shaw je karikiral našo bodočnost tako-le: Evropa ne bo gojila drugega kakor sport, ne bo živela za drugo kot za sport in pisano kolonialno ljudstvo bo hlapčevsko delalo zanje. Egon Erwin Kisch vidi spet drugo nevarnost: sportniki bodo samo še kuli in črni, njih beli gospodarji pa bodo sedeli na tribunah in gledali bodo v areno — ploskali, grajali in debatirali.

Kako je torej s sportom? Pomenja li kulturo ali nazadovanje, blagoslov ali prokletstvo? Čitali smo o družni pilotih, ki so bili preko oceana in se niso več vrnili. Čitali smo o bokserjih, ki so padli k. o. za večno, o motociklističnih dirkačih, ki so zgoreli pod motorjem, o alpinistih, ki so se ubili, o kanalskih plavcih, ki so na cilju ali pred njim izdihli itd. In to naj bi bil sport, sestavni del kulture.

Tudi o smučanju pravimo, da je sport. Ono smučanje, ki je tako priljubljeno pri otrocih in starem alpinistu ali pa pri tekmovalcu, ki hoče zmagati radi sebe in radi stvari. Sport ima torej dva obraza! V enem vidimo kulturo, vir zdravja in veselja, zato hočemo, da se tak sport širi. Na-sprotno pa poznamo drug obraz sporta, kateremu je edini smoter rekord in senzacija. Za ljudstvo je zelo malega pomena, če imamo par rekorderjev — nasprotno pa je za telesno in moralno moč na-roda veljanska vrednota, ako imamo 30 in več tisoč ljudi, ki se bavijo s telesno vzgojo. In tako je v našem smučanju, ki se širi leto za letom in po naših gorah rastejo mali in veliki domovi be-lega sporta in kvalite naših tekmovalcev se vedno bolj dviga.

Cemu ljudje smučajo, je končno vseeno. Če bi jih vprašali, bi dobili različne odgovore. Vsem pa je skupna ljubezen do narave, vsem je skupno elementarno tekmovalno stremenje, kajti ni smu-čarja, ki bi raje slabo vozil nego dobro.

Dalje je govoril o primitivni tehniki naših prednikov na Blakih in Norvežanov pred sto leti, o utemeljitelj alpske tehnike Zdarskem, o nje-govih velikih zaslugah za smučarsko tehniko in o drugih tehnikah.

Nato so pokazali trije smučarji naivnažeške smučsko-gimnastične vaje ob spremljevanju har-monike, naka nas je g. Ulaga s pomočjo sklop-tičnih slik upeljal v smučsko tehniko, terensko smučanje v odnosu do posameznih panog smučanja kakor tek, skok, smuk, slalom, kombinacijo itd., pokazal nam je najprimernejšo pot do uspehov in se bavil z raznimi drugimi zanimivimi vprašanji.

Predavatelja so poslušali ob koncu nagradili s ploskanjem, naka so bile izročene smuči, ki jih je zadela št. 997 in krassen večer je bil zaključen z željo, da se kmalu zopet ponovi.

Table tenis turnir SK Ilirije. V petek, dne 22. dec. ob 20 priredi SK Ilirija klubsko prvenstvo v table tenisu. Turnir se bo vršil v beli dvorani hotela Union in ima na sporedu samo finalne partije. Nastopila bodo sama zna-na imena, ki obetajo po svojih zadnjih uspe-hih doma in v inozemstvu sodeč, nuditi zelo zanimive borbe.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Drevi ob 19.30 bo v telovadnici na Grabnu (Cojzova cesta) gimnastični trening. Po treningu ple-narni sestanek članstva. Vsi in točno!

Božični table tennis turnir SK Reke. SK Reka priredi na dan 25. decembra t. l. svoj prvi veliki božični table tennis turnir v dvorani sokolskega doma na Viču. — Posebno zanimivo bo srečanje z Zagrebčani, ki pred-stavljajo s Somborčanom Hekserjem, najtrši oreh našim igrarjem. V damskem singlu pa bodo dominirale Ilirijanke. Konec prijav za ta turnir bo 23. t. m. zvečer.

Sportni klub Lesce priredi v nedeljo, dne 24. t. m. na lastni skakalnici v Lescah, med-klubske skakalne tekme. — Pričetek tekmo-vanja ob 13. — Pravico starta imajo vsi pri JZSZ verificirani člani. Tekmovalo se bo po pravilniku JZSZ. — Prijavnina, na predpisani prijavnici, v znesku 5 Din, je poslati do so-bote popoldne na SK Lesce. Kasnejše prijave le proti dvojni prijavnici, ter najkasneje do 12 na dan prireditve.

Training na skakalnici je dovoljen do so-bote popoldne.

Podružnica SPD Bohinj sporoča, da bo od 21. t. m. dalje, z za vso zimsko sezijo, imelo odprto svojo koč pod Bogatinom. Koča je oskrbovana z 20 posteljami z kurjenimi sobami in vso prehrano. Pot do koč do hotela Zlatorog je lahko dostopna po krasni izpej-nih serpentinah s smučmi, tudi manj izpejba-nemu smučarju. Komna sama pa vam nudi nešteto krasnih tur in izletov. Nosati so na razpolago v Hotelu Zlatorog. Vabi Vas SPD Bohinj, da privede praznovati veseli Božič v Bogatinovo kraljestvo.

Planinski dom Mrzlica: Sneg visok 75 cm, pršica na stari podlagi 10 cm, temperatura —6 do —12°C. Smuka prav dobra. Pri domu uporabna mala skakalnica, visoka do 18 m. Planinski dom je oskrbovan vsak dan. Avto-bus na razpolago do podvznožja iz postaj Tr-bovlje in Ilirastika.

Anoleški redarji revnim otročičem

Londonski stražniki so izredno priljubljani in priljudni fantje. Posebno otroci jih imajo radi. Zato jih je zasebna dobrodelnost naprosila, da bi ji pomagali iskati in oskrbovati potrebne otroke. Sedaj prijazni londonski policisti ustavljajo na cesti otročiče, kateri zmrzujejo v slabih čevlji ter jim obuvajo nove in cele čevlje — vse kar na cesti. To je čisto angleško, ampak zelo lepo!

„Nobena žrtev ne sme biti prevelika ...!“ Smrt idealnega zdravnika v južno-afriških misijonih

V starosti komaj 36 let je iztrgala kruta smrt misijonskega zdravnika dr. Hansa Pattisa od njegovega mnogo obetajočega dela. Za misijonsko-zdravniški inštitut v Würzburgu, iz katerega je izšel, kakor tudi za južnoafriške misijone, kjer je deloval, pomeni njegova smrt hudo izgubo. Samo šest let mu je bilo odločnih za misijonsko delo v prefekturi Gariep. Pegavi tifus, proti kateremu se je pri domačinih z vso močjo boril, je zavrtno končal njegovo mlado življenje.

Dr. Pattis je bil po rodu iz južne Tirolske iz Bozenu. V svetovni vojni je bil večkrat ranjen ter je bil za svojo neverjetno hrabrost pri gorskih lovcih povišan za častnika. V povojnih letih je dosludiral medicino in postal zdravnik. Nato je po dveletni praksi v Bozenu in Würzburgu odšel v London, kjer si je pridobil zdravniško diplomu za angleški imperij. Po petmesečnem specialnem tečaju na tropskem inštitutu v Londonu je bil v jeseni 1927 odposlan za misijonskega zdravnika v južno Afriko.

Njegovo otroško pobožno srce in visoko pojmovanje zdravniško-misijonskega poklica razvidi-

mo najbolje iz pisma, ki ga je nekoč pisal ravnatelju Würzberškega inštituta:

»Komaj se čutim vrednega za izvrševanje tako lepega poklica, toda z božjo milostjo upam, da bom lahko izvrševal vse zahteve svojega poklica.«

Kako idealno je pojmoval dr. Pattis misijonsko-zdravniški poklic, kako se je z njim notranje prepojil, nam priča njegovo zadnje pismo pred smrtjo:

»Nobena žrtev ne sme biti prevelika, če jo zahteva poklic. In misijonsko-zdravniški poklic zahteva po mojem mnenju največje žrtve, žrtev življenja, odpoved zakonskega življenja — vsaj v onem času, dokler dela v vinogradu Gospodovem.«

Cetudi je ta odpoved praktično res komaj splošno izvedljiva in govore važni razlogi celo za nasprotno, vendar je tako naziranje v čast pokojniku in kaže samo vzvišeno pojmovanje, ki ga je imel o svojem poklicu.

Dr. Pattis je doprinesel žrtev odpovedi in celo lastnega življenja v službi misijonov, v službi Održenika sveta. (Fides.)

Maščevanje tibetanskega lame

Zdravnik, ki veruje v čarovnije, mora iz službe!

Pred kratkim je angleški zdravnik dr. Cannon izdal knjigo z naslovom »Nevidne sile«. V tej knjigi opisuje čarovništvo tibetanskih lam ter v dokaz pripoveduje to-le zgodbo:

Dr. Cannon je nekoč obiskal velikega lamo v Tibetu. To je bilo pred več ko enim letom. Pri tej priliki mu je lama to-le povedal: »Visok angleški uradnik je pred sedmimi leti prišel semkaj v to njemu neznano deželo. Imena nočem imenovati, ker si je nadel napačno ime. Sprl se je z enim izmed naših ljudi, ki je v resnici med najvišjimi Jogijevimi svečniki. Ta je tedaj prisegel, da bo njegov sovražnik umrl od starega orožja točno sedem let od dneva tega dogodka. Ta smrt pa ne bo slučaj, ampak orožje bo sprožila roka smrtno razkaljenega Jogina.«

In res se je preteklo poletje zgodilo, da se je točno sedem let po tisti skrivnostni Jogijevi prisegi nenadno smrtno ponesrečil znani londonski sodnik Mc Cardie, ki je bil tisti mož, ki se nanj nanašajo besede tibetanskega lame. Ko je nekega dne ogledoval staro puško, se je ta po njegovi nevednosti sprožila in kroglja ga je zadela v glavo.

Dr. Cannon, s katerim sta si bila z sodnikom Mc Cardie velika prijatelja, navaja v knjigi še te-le podrobnosti: Mc Cardie je 14 dni pred smrtjo

imel različne prikazni, ki so se ponavljale vsako noč točno ob dveh. S stropa spalnice sta nepremično zrla vanj dve neumljivi osebi. Magična moč tega pogleda je bila tako velika, da Mc Cardie še cele ure potem, ko je prikazen izginila, ni mogel giniti z nobenim udom. Ko si ni mogel več pomagati, je prosil za pomoč prijatelja dr. Cannona. Ta pa te stvari ni vzel zares, ampak je prijatelja tolažil, da so krivi tega prenapeti živci.

Še le po sodnikovi smrti se je zopet spomnil na te prikazni. Nekaj dni nato pa je dobil od lame iz Tibeta brzojavko, ki ga je še prav posebno spomnila sodnikovih prikazni in Jogijevih priseg, ki je s svojimi očmi tako sovražno zasledoval ubogega sodnika.

Dr. Cannon je specialist za psihijatrijo in voditelj poskusnega zavoda na mestni bolnišnici Colney Hatch v Londonu. Njegov delodajalec je torej mestno zastopstvo londonsko.

In londonski mestni zastop je z ozirom na zdravnikovo knjigo sklenil, da mora zdravnik dr. Cannon pustiti svojo službo. Obenem je mestni zastop pozval angleško zdravstveno zbornico, naj moža izključi iz svoje arede. Tega mnenja je tudi več angleških znanstvenikov, ki trde, da pisanje dr. Cannona nima nič skupnega z resno znanstvenostjo ter da se je dr. Cannon s to knjigo izkazal nesposobnega za znanstveno delo.

Podzemske jame pre- ishujejo z umetno meglo

Profesor Absalon je sloveči raziskovalec »moravskega Krasa«. Sedaj se je lotil novega sredstva, da bi raziskal orjaški podzemski svet v sloveči moravski Macochi. To novo sredstvo je umetna megla, kakršno porabljajo letala in vojne ladje, da z njo zakrijejo, kar hočejo zakriti.

Te dni je spustil v vhod Doline Mestikad, pod katero so ogromne jame in v njih velika podzemska reka, 42.000 kubikov umetne megle. Na razne kraje tega »kraškega« sveta je postavil opazovalce, ki naj opazujejo, kje bo megla udarila ven.

Ker je sedaj zunaj zelo mrzlo, je prepil v jamah zelo velik. Zato je toliko več upanja, da bo megla čimprej kje prišla zopet na dan. Če bi pa megla zaradi mraza izgubila svojo belo barvo, so v prepadih pri Mestikadu spustili mnogo plina, ki se imenuje merkaptan. Ta plin tako močno diši, da ga je že malo dovolj in ga že začutiš. Te poskuse spremljajo znanstveniki z velikim zanimanjem.

★

»Tončka, pojdi no, greva skupaj na sprehod.«

»Nak, nimam časa. Moram biti doma, ker so naši šli ven.«

»Ali ti ne bo dolg čas?«

»Ne bo mi ne, saj nimam nič dela.«

Tibet - dežela velikega lame

Stari Dalaj Lama umrl

Iz Londona prihaja sporočilo, da je v nedeljo, 17. t. m. v Lhasi, glavnem mestu Tibeta umrl Dalaj Lama, veliki Lama, star 60 let. Dalaj Lama je vrhovni verski poglavar Tibeta, obenem pa tudi neomejen svetni vladar. Lamaisti so po veri budisti, a prebivajo v deželah okrog Himalaja in v nekaterih deželah Kitajske. Veliki Lama je, kakor povedano, njihov verski poglavar, katerega smatrajo za vtelešenega Budo.

Po smrti vsakega Dalaj Lama lamaisti izbere tri mlade dečke, kateri so določeni, da eden izmed njih postane veliki lama. Katerega zadene žreb — je veliki lama. Ta potem imenuje svojo vlado. Imajo tudi svoj parlament, ki pa ima samo pravico dajati nasvete. Pravkar umrlega velikega lamo so imenovali 13. vtelešenega Budo.

Dežela Tibet je bila do zadnjih lam čisto neznan. Meri 1.150.000 kvadratnih kilometrov ter je torej večja ko Francija in Nemčija skupaj. Prebivalstva pa ima le 1.500.000, med njimi je kar 800 tisoč lamaističnih menihov. Glavno mesto Lhasa šteje 20.000 prebivalcev. Zanimivi so tibetanski samostani, ki so nekateri tako veliki ko mala mesta. Diplomatskih zastopnikov v Lhasi ni, le angleško trgovsko zastopstvo sme biti tam.

Na vsem ogromnem ozemlju je le 12 poštnih uradov ter ena brzojavna in telefonska zveza. Zelenice ni. Tibet trguje s Kitajsko in Indijo, kamor prodaja volno, kožuhovino, moškat, boraks, mule in ovce.

Evropa je prišla s Tibetom v prve stike šele v 18. stoletju. Tedaj je glasovita angleška Vzhodna industrijska družba sklenila z velikim lamo prijateljstvo, ki pa je šlo kmalu rakom žvižgat. Zato je tedanji veliki lama prepovedal prihod v Tibet vsem tujcem. In tako je dežela dolgo bila zaprta vsem inozemcem.

Dalaj Lama, ki je sedaj umrl, je le dvakrat zapustil Lhaso. L. 1904 je to mesto zasedla angleška ekspedicija. Tedaj se je veliki lama umaknil Angležem, l. 1910 pa Kitajcem, pred katerimi je pobegnil v Indijo.

Tedaj so Kitajci velikega lamo odstavili, da bi Tibet reformirali v kitajskem smislu. V vzhodnem Tibetu so začeli naseljevati kitajske poljedelce. Toda l. 1912 je nastala na Kitajskem revolucija, kar je imelo velik vpliv tudi na Tibet. Kitajska je izgubila Tibet, kjer se je začela uveljavljati zopet Anglija. Ščasom so angleški častniki začeli organizirati tibetansko armado. Ze l. 1913 je veliki lama oklical neodvisnost Tibeta od Kitajske. Poslej je vladal v Tibetu angleški vpliv.

Toda v zadnjih letih je zopet Rusija začela delati na to, da pridobi Tibet zase. Kakor v Afganistanu, tako se tudi v Tibetu bje hud boj med Anglijo in Rusijo. Če je res, kar poročajo, da je bil stari Dalaj Lama zastrupljen, je gotovo padel kot žrtev tega boja.

Politični jetniki gredo na božični dopust. V Hitlerjevi Nemčiji je na desettisoče ljudi, ki so politično drugačnega prepričanja, zaprtih v koncentracijskih taboriščih. Sedaj pred Božjem je pruski ministriški predsednik izdal pomilostitev 5000 jetnikom, da se za Božič lahko vrnejo domov. Na podobi vidimo oddelek pomiloščencev v taborišču Oranienburg. Če bodo pridni, lahko potem ostanejo doma.

Stari Egipčani v zvezi z Indijanci

Rimski list »Popolo di Roma« poroča iz Kaira, da je katoliški duhovnik in raziskovalec Moreau, kateri je spisal že važno knjigo o faraonih, iznova začel dokazovati, da so Egipčani že v 7. stoletju pr. Kr. poznali Ameriko.

Najmočnejši dokaz za to svojo trditev smatra Moreau dejstvo, da imajo Indijanci za zvezde in planete skoro enake označbe kakor so jih imeli stari Egipčani. Tudi nekatera zemljepisna imena bi utegnili to dokazovati. Tudi pri starih Egipčanih najdemo za označbo reke ime »Mississippi«, kar v egiptovskem jeziku pomeni »Oče vseh voda«. V Meksiki so že zelo zgodaj našli piramide s hiero-

glifi in kipei, kateri zelo spominjajo na staro egiptansko umetnost.

Zato se egiptovski učenjaki iznova pečajo s vprašanjem, ali morda niso stari Egipčani vendarle po morju prišli v stike z Indijanci v Ameriki. Kakor piše Ibrahim bej, je faraon Ramzes II. imel močno ladjevje, katero je bilo sestavljeno iz 280 ladij. Te ladje so Egipčanom zgradili Fenicijski.

Moreau trdi, da so Egipčani v 7. stol. pr. Kr. jadrili okrog Afrike in da zato nikakor ni izključeno, da ne bi bili pri tem svetovnem potovanju prišli celo v Ameriko.

Katoliški duhovnik v Afganistanu

S tragičnim koncem kralja Nadir šaha je zopet stopilo v ospredje zanimanje za Afganistan, ki leži v središču prastarih trgovskih in kulturnih poti in je vedno sporno jabolko med angleškimi in ruskimi interesi. Zanimivo je, da spada Afganistan poleg Tibeta in še dveh ali treh držav v notranji Aziji k onim deželam, kjer je katoliškim duhovnikom najstrožje prepovedano bivanje in misijonarjenje.

Od božiča 1932 pa se nahaja v glavnem mestu Afganistana, v Kabulu, italijanski barnabit p Egidij Gaspani kot duhovnik italijanskega poslanstva. Dne 1. januarja 1933 je čital p. Gaspani prvi svetlo mašo v prisotnosti poslanikov Nemčije, Francije in Italije. Tudi 18 drugih oseb, med temi 5 Italijanov, 3 Nemci, 3 Francozi in 7 Indijcev, se je udeležilo te pomembne svete daritve. Od tega časa opravlja barnabitski pater dušno skrbstvo katolikov, ki bivajo v Kabulu. Nadir šah in njegovi ministri niso imeli nič proti temu, da se tako skrbi

za verske potrebe katoličanov. Kot neke vrste župna cerkev služi kapelica na italijanskem poslanstvu. (Fides.)

Kako stara so drevesa

Poznamo mamutova drevesa, ki so več ko 3000 let stara. Tudi navadna cipresa doseže lahko enako starost. Seveda, če drevo raste v ugodnih razmerah. Življenjska doba dreves ima neprimerno širše meje ko človek. Nekateri kostanji »štejejo« 2000 let, pač pa so le redko našli bor, ki bi bil 1200 let star. Najstarejša lipa na svetu je preživela že 870 pomladi in najstarejši mesecen 600 let. Topolu, jagredi in buki je usojena manjša starost. Najstarejša jelša je ozelenela samo 150 krat.

Drevo doseže tem večjo starost, čim ugodnejši so njegovi življenjski pogoji, čim boljša so tla in podnebje. Samo tako si lahko razlagamo veliko razliko v starosti dreves. Nekatera drevesa, kakor na pr. hrast, pa »žive« še lahko dolgo po smrti, medtem ko lipa in vrba kmalu razpadeta. Kakor so ugotovili strokovnjaki, ima hrastovo deblo v sebi snovi, ki preprečujejo gnilobo.

Prizor iz avstralske konjske dirke. Kaj takega se pa redko zgodi, da bi trije konji tik drug ob drugem pritekli na cilj. Včasih se dogaja, da kak konj vsaj za nekaj centimetrov zaostane za drugim. Pri tej dirki pa so trije vstrice prišli na cilj, in niti eden za las poprej

36 let predsednik republike Venezuela je Juan Vicente Gomez, ki te dni obhaja 25 letni jubilej odkar vlada. Tak jubilej je za države južne Amerike silno redek, saj vemo, kako hitro se tam menjuje predsedniki republik

Gospodarstvo

Ljubljansko trgovstvo o aktualnih gospodarskih vprašanjih

Te dni se je vršila plenarna seja uprave Združenja trgovcev v Ljubljani, ki je bila zadnja v tekočem letu. Sejo je vodil predsednik uprave veletržec Ivan Gregor. Iz njegovega obsežnega in dokumentiranega poročila poenotavamo, da je davčni odbor, ki je zasedal 14 dni, storil mnogo koristnega za trgovstvo. Zato je bila izrečena članom odbora iz trgovskih vrst zahvala. Glede zadržnega zakona je važna pridobitev izjave finančnega ministra, da bodo tudi zadržke podvržene v bodoče enakim davščinam kakor vsa ostala pridobitna podjetja, če prodajajo tudi nečlanom. Nadalje je g. predsednik poročal o trgovinskih pogajanjih z Italijo, o kongresu gostilničarjev, volitvah v Pokojniški zbor itd. Povišanje železniške tarife, ki naj dvigne potniški promet, bo morda doseglo to na lokalnih železnicah, dočim tega ni pričakovati na daljših progah. Zaradi padca kupne moči konzumenta pa je pričakovati, da se bo tudi na lokalnih progah promet skril. Trgovstvo je v borbi čevljarjev v zvezi z domačimi tvornicami in trgovinami za čevlje proti tuji konkurenci, popolnoma na strani obrtništva, ker so ogroženi tudi njegovi interesi. Obširno je govoril o položaju lesne trgovine, ki je najvažnejša v Sloveniji.

Pri konferenci radi tovarnega prometa na glavnem kolodvoru je bil dosežen sporazum tako, da se bo del prometa vagonov pošiljal, n. pr. živina, seno, zelje, krompir, dolgi les itd. prenesel na Vilharjevo cesto. Ves ostali promet pa se bo vršil na dosedanjih tračnicah. Uprava Združenja bo ukrenila vse potrebno, da se čimprej tlakuje del ceste za kurilnico in cesta med tračnicami poleg tovarnih akla-dišč. Združenju je uspelo odpraviti enostransko ureditev prometa pred Evropo in je v zadnjih dneh promet proti Dalmatinovi ulici dovoljen.

Ureditev hmelnjarstva v CSR

Te dni je češka vlada predložila parlamentu zakonski osnutek o obveznem označevanju hmelnja in ureditvi obsega hmelnjarstva. Novi zakon predstavlja važne novosti. Doslej je bilo treba označevati izvor samo za izvoz, odslej pa bo to potrebno za ves promet. Počeniši z letom 1935 se morajo ustanoviti obvezne organizacije hmelnjarjev po posebnih okoliščinah. Važno je tudi, da bo moral vsak hmelnjar javiti kultivirano površino s hmelnjem. Od ureditve kultivirane površine so izvzeti mali kmetje, ki imajo manj kot pol ha hmelnjnikov. Novi hmelnjiki se smejo zasadi le s posebnim dovoljenjem. Lastniki hmelnjskih zalog morajo vsako leto javiti za 1. avgust zaloge. Predprodaja hmelnja pred 15. julijem je pravno neveljavna.

Bosanska industrijska in trgov. banka v Belogradu sklicuje na zahtevo delničarjev izredni občni zbor za 26. december. Na dnevnem redu je sklicanje o predlogu delničarjev o znižanju glavnice, odpisu rezervnega fonda in istočasnem povišanju glavnice. Izpremenjena bodo pravila in izvoljena nov upravni in nadzorstveni svet. — Banka je ustanovitev večje skupine inozemskih bank (Dunaj, Bruselj, Praga in Curih). Glavnica znaša 20 milj., rezerve koncem leta 1932 9.31 milj. Din. Banka je imela koncem l. 1932 93.0 (142.6) milj. tujih sredstev in 11.0 (9.6) milj. reeskonta.

Novi proračun vrbske banovine. Banski svet vrbske banovine je sprejel proračun vrbske banovine, ki znaša 38.2 milj. Din.

Likvidacija. Cereale, d. d. za mlinsko industrijo in trgov. z dež. prideiki v Zagrebu sklicuje za 23. decembra redni občni zbor, na katerem bodo sklepali tudi o likvidaciji. Pri glavnici 1.045 milj. znaša izguba do 30. junija 1932 0.66, do 30. junija 1933 pa 0.466 milj. Din.

Prvi občni zbori za 1933. V »SL. novinah« so že objavljeni pozivi na dva občna zbora: 4. februarja dveh denarnih zavodov: 1 belgradskega in 1 provincialnega.

Vpisi v trgovinski register: »Petit Paris«, modna trgovina, dr. z o. z., Maribor (glavnica 100.000 dinarjev, poslovi. Misliha Aleksander, Grgurevič Marija), »Savinja«, d. z o. z., Smarjno ob Paki, tvornica kemičnih izdelkov (40.000 Din, od tega v gotovini 10.000, poslovi. Petrič Milan).

Likvidacija. Kokra, tekstilna d. d. v Kranju, sklicuje izr. občni zbor za 30. dec. ob 15 v pisarno dr. Sabothya. Na dnevnem redu je likvidacija družbe. — Bilanca družbe za 1931 izkazuje 0.165

Največ se je razumljivo govorilo o davčni politiki. Nadalje so razpravljali o ostalih uredbah vlade, ki so bile pred nedavnim uveljavljene. Združenje trgovcev se je zavzelo za nadaljnji obstoj bolniške blagajne Trgovskega bolniškega in podpornega društva.

Predsednik Zveze trgovskih združenj J. Kavčič je poročal o enotnem stališču jugoslovenskega trgovstva, ki je prišlo do izraza na konferenci zastopnikov trgovskih združenj iz vse države. Na konferenci v Zagrebu so bile zastopane organizacije, v katerih je včlanjenih nad 250.000 ljudi. Trgovci se dobro zavajajo svoje odgovornosti in so vedno pripravljeno sodelovati pri vsakem vprašanju, kjer se dela racionalno in v korist splošnosti. Konferenca v Zagrebu je pokazala, da je gospodarski položaj zelo resen in zato upajo gospodarski krogi na popolno razumevanje.

Izbrano tajniško poročilo je podal tajnik g. Lojze Šmuc.

Gremijalna trgovska šola šteje 216 učencev in učenk. Na šoli je bila ustanovljena podružnica Pomladka JS, v katero so pristopili vsi vajenci in vajenke. Pomladke bo priredil tudi posebno akademijo. Nadalje je bila uvedena v gremijalni šoli namesto izpričeval dijaška knjižnica. S tem bo odpadlo mnogo nepotrebnega pisanja in bodo dobili učni gospodari boljši vpogled v uspehe svojih vajencev.

Uprava Združenja je mnogo razpravljala tudi o ljubljanskem občinskem proračunu in je stavila g. županu že konkretne predloge za omiljenje trdot mestne uvoznine in upa na uspeh. Nadalje se je poostrišla akcija proti krošnjarjem. Že je zaznamovati okoli 120 pozitivnih uspehov, uradnih postopanj, kar je razveseljivo. Nadalje je uprava tudi pokrenila pri zbornici in drugod glede krošnjarjenja kruha.

milj. izgube, za 1932 pa 0.048 milj., pri glavnici 0.5 milj. Din.

Vpisi v zadržni register. Jugoslovenska hranilna in posojilna zadruga z o. z. v Ljubljani; Slovenski film »Triglava«, r. z. o. z. in Zveza mlekarških zadrug v Ljubljani, r. z. o. z. (načelnik Toman Janko).

Borza

Dne 21. decembra.

Denar

Danes sta ostala neizpremenjena le Curih in Trst, vse ostale devize pa so bile višje kot včeraj. Avstrijski šiling je bil zaključen po 9.10 na ljubljanski borzi, na zagrebški po 9.04 in na belgradski po 9.02. — Grški boni so notirali v Zagrebu 32—35 (32, 34), v Belgradu pa 35—35.75 (35.50).

Ljubljana, Amsterdam 2304.29—2315.65, Berlin 1365.97—1376.77, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 187.64—189.24, New York 3663.83—3692.09, Pariz 224.65—225.77, Praga 170.23 do 171.09, Trst 300.57—302.97.

Promet brez kompenzacij je znašal na zagrebški borzi 52.608 Din.

Curih. Pariz 20.27, London 16.96, New York 333, Bruselj 71.925, Milan 27.16, Madrid 42.30, Amsterdam 207.825, Berlin 123.45, Dunaj 72.55 (58), Stockholm 87.45, Oslo 85.20, Kopenhagen 75.75, Praga 15.36, Varšava 58.05, Atene 2.97, Carigrad 2.515, Bukarešta 3.05.

Pariz. Ob 11.45. New York 16.35.

Vrednostni papirji

Vojna škoda se je še dvignila in je že prav blizu tečaja 300. Promet je bil samo v škodi (2500 kom.) in v PAB (100 kom.). V ostalem ni bilo znatnejših izprememb.

Ljubljana. 7% inv. pos. 54 den., agrarji 26 do 27, vojna škoda 295—297, begl. obv. 36—37, 8% Bler. pos. 38—42, 7% Bler. pos. 36—38, 7% pos. Drž. hip. banke 51 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 52—55, agrarji 26.50—27, vojna škoda 298—299 (296, 298), 12. 295—297 (295), 2. 288—291 (288, 290), 6% begl. obv. 36.75—37.75 (38), 8% Bler. pos. 37.50—42, 7% Bler. pos. 36—38. — Delnice: Narodna banka 3800—4050, Priv. agr. banka 225—232 (232), Imp. 50 den., Trboveljska 100—120.

Belgrad. Narodna banka 3850—3950, Priv. agr. banka 234—241 (235, 232), 7% inv. pos. 54—56, agrarji 29.50 bl., vojna škoda 291—297 (297, 296, 296.50, 297, 296), 12. 295—295.50 (295.50, 295), 8% Bler. pos. 38.25—38.50 (37.50).

smo v banki izgubili, naša hiša ni več naša. Naj vsaj prinese v zakon dovršeno izobrazbo. V načelu sta torej bila oba za to.

Vadim je prišel k meni, mi iskreno poljubil roko in dejal:

»Staršem je prav«

Zdaj sem Vadimova nevesta. Toda ženin je odpotoval. Kdaj ga zopet vidim? Težko mi je pri srcu.

12. septembra 1918.

Dijak Krasovski mi je danes povedal grozen dogodek. Očeta so mu pred enim tednom zaprli. Vsako noč je tekel v mestni gozd, kamor odlagajo trupla ustrelencev, da bi med njimi dobil truplo svojega očeta. Danes ponoči ga je dobil. Pa glej srečo! Pokazalo se je, da je bil v popolni nezvesti, sicer hudo ranjen, pa ne brez upa. Borja ga je prenesel v čuvajevo koč v gozdu in mu bo stregel.

Čekisti so že preleni, da bi sami kopali grobove za ustrelence. Kaznjence odpravljajo iz mesta v gozd, jih prisilijo, da morajo izkopati jama, potem jih postavijo na rob dolgega skupnega groba in jih postrele. Kdor ne mado precej notri, ga vanjo vržejo, potem nasujejo pale zemlje nanje in se odpeljejo v mesto po druge žrtve. Tisti, ki so samo ranjeni, se včasih splazijo ven. Toda ne morejo se daleč zavleči, kajti čekisti, ki pridejo z naslednjim transportom, jih potem postrele. Vse to se zdi čisto neverjetno! In vendar je res! Res je!

»Borja,« sem rekla, »zakaj pa pustite očeta v gozdni koči? Saj ga lahko najdemo! Kako mu boste pa neopaženo nosili jesti?«

»Da, da, vse je res,« je odgovoril, »toda kaj naj storim? Sež oče ne more hoditi, ker je hudo ranjen! In če ga odnesemo, bodo takoj opazili.«

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Petek, 22. decembra: Zaprtó.
Sobota, 23. decembra: »Pravica do greha.« Red C.
Nedelja, 24. decembra: Zaprtó.
Ponedeljek, 25. decembra ob 15: »Mlinar in njegova žena.« Izven. Globoko znižane cene. — Ob 20: »Cvrček za pečjo.« Izven. Globoko znižane cene.

Torek, 26. decembra ob 15: »Peterčkove poslednje sanje.« Izven. Globoko znižane cene. — Ob 20: »Kulturna prireditel v Črni mlaki.« Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20.

Petek, 22. decembra: Zaprtó.
Sobota, 23. decembra: Zaprtó.
Nedelja, 24. decembra: Zaprtó.
Ponedeljek, 25. decembra ob 15: »Manon.« Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Tičar.« Nova vprizoritev. Izven. Znižane cene.
Torek, 26. decembra ob 15: »Pri belem konjčku.« Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Traviata.« Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 22. decembra: Zaprtó.
Sobota, 23. decembra: Zaprtó.
Nedelja, 24. decembra ob 15: »Trnjulčica.« Premiera. Otroška predstava.
Ponedeljek, 25. decembra ob 15: »Deseti brat.« Znižane cene. — Ob 20: »Mala Floramye.« Premiera. Izven.
Torek, 26. decembra ob 15: »Trnjulčica.« — Ob 20: »Mala Floramye.«

Najlepše božično darilo

za Vašo hčerkico je

otroški „Singer“ stroj

Vaša hčerka se lahko udeleži brezobvezno in brezplačno otroškega tečaja v naši trgovini Gajeva ulica 3 — poleg nebotičnika — dnevno od 5 do 7 popoldne.

Žive ribe

raznih vrst

in

zaklano perutnino

nudi najceneje

„RIBA“ J. Ogrinc

Ljubljana, Gradišče št. 7

Telefon 25-84

Telefon 25-84

Tudivnaši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Radio APARAT ZA BOŽČNE PRAZNIKE

si rezervirajte pravočasno!

A kakšnega?

Kupite samo kvalitetni aparat

EUMIG, MINERVA, ORION,

po konkurenčnih cenah in tovarniško s garancijo pri

RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13. Telefon 3363.

MOŽU DELA.

Za težko delo zunaj so ti čizmi iz masne kravine in z debelim gumijastim podplatom najpripravlnejši.

NAJBOLJŠI ZA ŠTRAPAC.

Iz boksa s prožnim gumijastim podplatom. Radi široke oblike zelo udobni.

ČEVELJ POSLOVNEGA ČLOVEKA

Iz dobrega boksa s trpežnim gumijastim podplatom za vsakdanjo nošnjo. Z usnjenim podplatom iz črnega ali rjavega boksa 129.-

Opozarjamo na naše črne zimske suknje z baržnim nastim ovratnikom in pliš podlogo. Cena znižana od 690 Din na 590 Din. Nepremočljivi suknjiči iz Hubertus suknja 240 Din.

Nepremočljive smučarske obleke

Damski plašči, podloženi in s pliš ovratnikom od 390 Din.

TIVAR OBLEKE, LJUBLJANA

Mestni trg 3, Sv. Petra cesta 23, Celovška cesta 63.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

9. septembra 1918.

V Njegovoroje so poslali kazensko ekspedicijsko. Kmetje so baje nezadovoljni, ker so jim zaprli duhovnika, dijakona in učitelja.

10. septembra 1918.

V našo knjižnico zahaja tudi nečak Trockega, 14 leten deček. Vede se skrajno izjavljajo, se noče nikdar postaviti v vrsto, izbira celo uro, in če mu kaj rečeš, pravi:

»Naš stric je Trocki in če mi hočemo, bo v Stirlindvajsetih urah z vami običunal«

Vsi molčimo in ne črnemo besedice, kadar mladič postopa po vseh knjižničnih prostorih in napravljaja drzne opazke. Danes je odprl star časopis in zapazil notri prestolonaslednikovo podobo. Stopil je k načelniku in rekel:

»Vidiš, kje tiči protirevolucija! Le počakajte, bom že pisal stricu!«

Načelnik se je od strahu skoraj onesvestil, zakaj nihče ne dvomi, da je pretaje mladega smrskaven treba vzeti resno.

11. septembra 1918.

Vadim mi je danes rekel, da bo govoril s starši, če nimajo nič proti, da jim postane zet.

Starši so mu odgovorili, kakor sem si mislila. Oče je dejal:

»Alja lahko stori, kar hoče. Če vas vzame, je njena volja.«

Mati je rekla:

»Rada bi, da Alja konča vseučilišče, preden se poroči. Hočem, da je nezavisna od moža. Denar

In zdaj bo ta človek z ženo živel poleg nas, ločen samo z ozko stenoi. Naša hiša nam je postala pekel.

15. septembra 1918.

Borja Krasovski mi je ves srečen pripovedoval, da oče hitro okreva. Skrbil ga samo, kje ga bo potem skrli.

16. septembra 1918.

Maša pripoveduje vsa objokana, da ji je žena komisarja, ki stanuje pri nas, sama povedala, da so duhovnika in dijakona Voskresenske cerkve živa pokopali, češ, da sta nesposlljivo govorila o sovjetski vladi. Maša je zelo žalostna, nihče ne zna tako lepo pridigati, pravi, kot duhovnik v Voskresenski cerkvi.

17. septembra 1918.

Očeta Borja Krasovskega so vendarle našli. Lastna hči je bila kriva njegove smrti! Pripovedovala je na ulici svoji najboljši prijateljici, da je oče ročen in v gozdni koči skrit. To je slišal čekist, ki je šel slučajno mimo. Takoj je ukele aretirat.

Ko je Borja prinesel očetu jed v koč, je njegovo strašno razmesarjeno truplo ležalo v postelji in enako grozno pohabljen truplo uboge 12 letne deklice je viselo, za roko obešeno na kljuko, na stropa, golo in s težkim brunom na nogah. Telo je bilo vse pokrito z groznimi ranami, pod nohti so bili zadrti žebli, nos ji je bil odrezan.

Borja je v strašnem stanju, mati mu je zblaznela.

18. septembra 1918.

Kakor je bilo pričakovati, so zaprli tudi Borja Krasovskega. Gotovo tudi njega ni več med živimi.

(Dalje.)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petilna vrstica po Din 2:50. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vesele božične praznike

želi svojim cenj. odjemalcem ter se priporoča za obilen obisk tt.

F. M. Schmitt, Ljubljana
Pred Škofijo 2 Lingarjeva 4

Službodobe

Ivan Kravos
MARIBOR

Aleksandrova c. 13
Telefon št. 22-07.

Koruzno moko

za krmo
dobite najceneje
pri Fran Pogacnik d. s. o. z
Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) c. 67
nasproti mitnici.

Železne peči,
štedilnike, drsalke in sanke
nudi najceneje — Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska 1. l

Ptičjo hrano
prvovrstno, za vse vrste ptic — po znižani ceni: Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Gostilničarji!
Dolenjska gorčica (ženof) se dobi v Rožni dolini cesta XVII/20 — telefon 2247. (l)

Slivovko
naravno, 52% — prodam 350 litrov po 18 Din pri odjemu od 25 litrov naprej. Ivan Klobčar, Drašiči — Metlika. (l)

Šivalni stroj
pogreznjen — prvostne znamke — poceni napro. Dvořakova ulica 31/1, levo. (l)

Orehova jedrca
najlepše presušena — po 29 Din za kg nudi Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Prodajam sani
v obliki kolesja — ene za štiri, druge pa za dve osebi. Franc Pirnat, Jarše, Domžale. (l)

Širite »Slovenca«!

Staroznana gostilna Keršič

nudi za božične praznike pečene purane, goske in račke. (l)

Zimske suknje
usnienne suknjiče, najboljši nakup: A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

V restavraciji
pri »Levu«
se toči vino čez ulico še vedno po stari ceni. — la belo dalmatinsko liter 8 Din, la črno kaštelansko liter 8 Din. Na zalogi 6 let stari »Prošek«. (l)

Jaselce
izrezljane — poceni prodam. Velikost 60x60 cm. Gradaška ulica 4. (l)

Železen štedilnik
»Fera«, malo rabljen — poceni napro. Vprašati: Livada 23. (l)

Kostanj po 1 Din kg

Slavnemu občinstvu naznanjam da se bo prodajal na Vodnikovem trgu jedilni kostanj po en dinar kilogram vsak dan do božičnih praznikov. Kompore Milan.

Obrt

Turška A. Volk
Ljubljana, Resljeva cesta 24
nudi najceneje vse vrste plenične muke in druge mletvske izdelke
Zahtevajte cenik!

Poskusite ta novi recept za Vašo kožo

Brez vsake GUBE

Čvrst, svež, rožnat obraz še v 50 letu

Profesor dunajske univerze Dr. Steiskal je izvršil neverjetne tehnične poskuse z Biocelom (doblenim od mladih živali). Pri ženskah v starosti od 55 do 72 let so po šestih tednih popolnoma izginile gube (glej popolno izvestje v dunajskim medicinskim listu). Uvele mišice na obrazu postanejo sveže in čvrste: uvela polt se naglo pomladi. Ženske 50 let morejo izgledati kot da jim je 30 let, in dobe polt, za kakršno bi jih zavidalo marsikako mlado dekle.

Ako negujete Vašo kožo z Biocelom, ki pomlajuje, Tokalon-krema, hrana za kožo rožnate barve, dokler Vi spite. Uporablja na se ponoči.

Zjutraj rabite Tokalon kremo bele barve (ne masno), ta odstranjuje razširjene znojnice in sočedce in po treh različnih porabah v treh dneh postane koža bela.

Štefan, kam pa hitiš?
k Ražmu na Žabjak
Dobili so najboljšega dalmatinca, katerega točijo še po stari ceni 8 Din. Tam boš pa zelo zadovoljen, tudi cvček in štajerska vina so prvovrstna in poceni. Te dneve imajo tudi morske ribe in polenovo.

Snežno bele zobe dosežete z dnevno uporabo

DIANA
ZOBNE PASTE
Poskus bo prepričal tudi Vas. Zato zahtevajte vedno samo pravo

DIANA
PASTO ZA ZOBE

Kuhaj dobro in poceni!

NOVA KUHARSKA KNJIŽICA
za ceneno in lečno hrano iz domačih pridelkov

Sijajne recepte za dobro in ceneno domsko kuhinjo (nad 200) vsebuje in praktična navodila

Nova kuharska knjižica

ki je ravno izšla v založništvu »SATURN« Ljubljana
Gosposvetska cesta 5

Dobi se tudi v vseh večjih knjigarnah.
Cena Din 10.— s poštnino vred, če pošljete denar v naprej.

Cenj. tvrdkam priporočamo to knjižico kot izredno praktično darilo odjemalkam za Novo leto 1934! Pri večjem odjemu znaten popust!

1934

Razveselite za Božič svoje drage

s koristnimi in krasnimi

pleteninami, perilom, nogavicami, rokavicami in z vsem modnim blagom kupljenim v

PETIT PARIS

Maribor, Gosposka ul. 23

Poceni boste uživali vesele praznike!

VČERAJ SMO SPREMILI K VEČNEMU POČITKU V ŠKOFJI LOKI GOSPO

MINKO GOLOB ROJ. HAFNER

SOPROGO DIREKTORJA DRŽAVNE ŽELEZNICE V POKOJU

PROSIMO ZA TIHO SOŽALJE

LJUBLJANA — ŠKOFJA LOKA, DNE 22. DECEMBRA 1933

RODBINI: GOLOB — HAFNER

Za vedno nas je zapustila naša ljuba mama, gospa

MARIJA ZOLLI

Pogreb se bo vršil v petek, dne 22. decembra 1933 ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Žibertova ulica št. 28, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 23. decembra 1933, ob pol 7, v šišenski farni cerkvi.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1933.

ŽALUJOČI OSTALI

Umrla nam je naša ljubljena mati, stara mati in tašča, gospa

Ana Simončič

dne 20. t. m., po dolgi mukopolni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek, dne 22. decembra 1933 ob pol 4 popoldne od doma žalosti Hrenova ulica št. 6 na pokopališču k Sv. Križu.

Za vse dobro ji bodi Bog plačnik!
V Ljubljani, dne 21. decembra 1933.

Simončič Maks, sin
in ostalo sorodstvo.

Vsakemu napravi veselje

DARILO

ki ga kupite pri nas.

Znatno smo znižali cene za Božič za

električne likalnice in kuhala,

- » Foen aparate,
- » grelne blazine in preproge,
- » peči in rešoje,
- » namizne, nočne, stoječe svetilke,
- » lustre in vsa druga svetilna telesa i. t. d. i. t. d.

Vse v moderni, prima izvedbi in v zelo pestri izbiri.
Cene in modeli za vsakega.

„Elektroindustrija“ d. d.
Ljubljana, Gosposvetska 13 (Kolizej)